

NUMERS - WIA TECZNY

ECHO DALEKIEGO WSCHODU

No. 6

DWUTYGODNIK NARODOWY POSWIECONY SPRAWOM POLSKIM NA DALEKIM WSCHODZIE
FORTNIGHTLY NATIONAL REVIEW OF POLISH INTERESTS IN FAR EASTERN ASIA

1 Stycznia 1922 r.
1 January 1922

ECHO of the FAR EAST

大正十年十二月二十八日 印刷納本
大正十一年 一月 一日 發 行

Wielki Budda. Dajbutsu w Kamakura w Japonji.

極東の叫び

新年號
(第六號)

鎌倉の大佛

NOWY ROK 1922

Gieniusz ludzki—podzielił czas życia na godziny, dnie, miesiące, lata, stulecia, okresy i epoki.—I oto dziś na wielkim zegarze Bytu—przesunęła się znowu jedna wskazówka—znaczyć wielką cyfrę: 1922.—Otwierając przed ludzkosciami—nowe dzieje—nowe żywota koleje—dalszy bieg spraw poszczególnych jednostki i zbiorowej ludzkości, nowe trudy i zawody, walki, dole i niedole, nowe marzenia słoneczne i Nadzieje Wielkie, a nieoprawna optymistów, że jednak musi być lepiej...

Jezeli jest dziś niezbyt dobrze—to wierzymy—a za ufnoscią sadzimy—że będzie lepiej!

Rok przeszedł był dla państwowości polskiej—dla Narodu naszego, rokiem niepokoju, trudów wielkich, zawodów, zawiłan politycznych; rozterki.....Sprawa Śląska, sprawa Wilenska, wewnętrzne walki partyjne, upadek fatalny marki.....

A oto rok nowy zaczyna się pod gwiazdą jasniejszą—sprawa Górnego Śląska została załat-

wiona, finanse, handel, przemysł szybko i raznie weszły na drogę pomysłowego odrodzenia i rozwoju, kurs marki z 7000—za amerykański dolar—podniósł się do 2300 i w listopadzie /Pozostaje jeszcze sprawa Wilenska niezłaźwiona—pozostają ważne partyjne...Rok nowy—miejmy nadzieję, i te szkopyły w życiu Państwa i Narodu stojące na drodze Odrodzenia usunie.—

Przed Polską, przed nami—Rok 1922 stawia Wielki Problem Pracy. Problem dalszej budowy—problem odrodzenia—w każdej gałęzi Bytu Naszego. I tak: w przemyśle, handlu, rolnictwie, sztukach pięknych, literaturze, oświacie postępuje, szkolach i zwykłym nawet codziennym życiu jednostki.....Tyle pracy i tyle trudu—czeka w Polsce—rak zdrowych, mocnych wytrwałych i dzielnych, na umysły jasne, słoneczne, chętne, pochopne a uparte w pracy narodowej i społecznej, na serca które kochać umieją potężnie a bez zastrzeżeń.....

Budować Tworzyć życie świetne Wymieść

smierć z izby polskiej, samolubstwa, hypokryzji, swar narodowych, kretynizmu, ciasnoty pojęć, nieuczta, a warcholstwa ze zbiorowego życia narodu..... A największa troska będzie wychowanie młodzieży, bo przyszłość nasza zależy od tego—jaka będzie ta młodzież.—

Trzeba jej dać idealne wielkie miłości Ojczyzny—ideały wielkie ludzkości—Postępu, Pracy zmuszda, a twarde, bdbwzględnie potrzeb-

Przed nami problemat Pracy. Przed każdą jednostką—praca wielka.

Składając więc noworoczne życzenia—rodakom—zwo Lajmy się wszyscy do tej Pracy złączmy sobie wzajemnie tylko tej pracy—owocnej, a szczęśliwej—dla Polski i dla siebie.

Redakcja "Echa Dalekiego Wschodu" stojąc na jednej ze skromnych placówek narodowych z powyższymi życzeniem—przesyła czytelnikom staropolskie "Dosiego Roku."

Redakcja.

WIGILJA!

W złobie leży
Któż pobierze
Kolendować Malemu.....

Pełne prostoty słowa i swojskiej nuty piosenka—jakkę jest droga, pomimo swej prostoty, naszemu sercu polskiemu!

Jakież obrazy świeże, bwrne wspomnień chwil szczęśliwych nam nawiewa! Gdzieś w latach niepamięci pogrzebane—zapomniane wśród trosk powszednich w oddaleniu—mającej obrazy przedziwne, niewatpliwie słoneczne—bez troskie, z zagrody—z domu ojców—kiedys z Polski.....

Daleko-daleko, za morzami burzliwymi, za gorami niebotycznymi, za dziewiczymi tajgami, szumiącymi puszczami, za stepami rozległymi—daleko-daleko od ziemi Ojczyściej—wśród obcych narodów, spotykamy dziś piękną, naszą tradycję—uswieconą polską Wigilię. Wygnancy teskną—wychodzą dzielni, odważnie rzucający progi ojczyzny, w pogoni za złotym rumem losu. Wygnancy w służbie Ojczyźnie wiernej, pielgrzymi marzacy, odkrywający nowe światy, łazęgi bezdomne, nie znajdujący spokoju duszy, ludzie twardej pracy, zbierający grosz skrzętny, aby powrócić do zagrody ojców—do Polski, bogactwa wrażeń, rozróżnień, rozsiągnięć po niezmiernych obszarach świata. Rodacy z tajg syberyjskich, z sopek Mandżurji, z kraiiny Wschodzącego Słońca, wśród puszcz Brazylii i pampasów Argentyny i w ziemi Waszyngtona—wszędzie—od Bieguna Lodowatego, do Rownika Ziemi, dziś zeszliśmy myśli wszyscy w jedno wzniesienie—połączmy serca, napelnmy drogą ambrozją wspomnień i ukochan przedrogięj i słodkiej chwili,

Święto złoceńi : Wystawa w Tokyo.
Chrysanthemum Exhibition in Tokyo, Hibiya Park.

co jak sen złoty, jak sen przeżony, jak marzenie przepięknej godziny w kolku rodzinnym trwała.

Godzina Wieczery Wigilijnej.....

Tam w Polsce wymarzonej, wypiewanej, krew nasza i ojców wyzwolonej-wolnej Polsce, śnieg biały pokrył pokrowcem przystystym cisze ziemi, błysnęła gwiazdka Betleemska.....

Białe opłatek krazy z rak drogiej, w ręce kochane. Serdeczne uściaki.....

Brzmi koleda. Bog się rodzi.....

Takie to stare, ale takie bardzo drogie!

Tyle to już, tyle lat już, spotykamy Wigilię na ziemi obcej—wygnancy, zawsze z nadzieją w

sercu, że to jnz będzie ostatnia Wieczera tradycyjna na rubieżach, obcych—ze następną gwiazdkę radośnie powitamy w lubej, drogiej Ojczyźnie.

Szczesliwy ten—kto tej chwili doczeka—szczęśliwy zaiste nad miarę. W czas ten więc milej, dobrze, tradycyjnej chwili, zestrzelmy rodacy myśli swe—wzniesmy uroczyste serca, choć na jedną chwilę oderwmy się, od doczesnych złych czy dobrych powszednich trosk, zajęć i biegu codziennego żywota—przenieśmy się myślą w nieskazitelną wspomnienia dzieciństwa, zapomnijmy krzywd i uraz.

Czy stol wigilijny zastawiony będzie tradycyjną potrawą polską, czy kiedyś warod palm pod zwrotnikiem, wonnemi ananasami i słodkimi bananami, czy na północy surowej, gdzieś warod lodow syberyjskich, gdzieś na Sachalinu, lub Kamczatki śniegach, niedźna "jukola", czy na ziemi Wschodzącego Słońca japońskimi "gochan i gunabi", niech nam wszędzie przywiesia jedna myśl szczerzo—polska, jak ta gwiazdka Betleemska, przewodnia myśl, o naszej miliej, dalekiej Ojczyźnie. Podzielmy się uczuciem, radośnem i kłtliwem, jak w kraju naszym dziela się białym opłatkiem.

Redakcja, "Echa" przesyła wszystkim czytelnikom i czytelniczkom świąteczne życzenia i noworoczne "Dosiego Roku"!

NOWY ROK W JAPONII.

Nowy Rok w Japonii trwa trzy dni od I. do 3. Po japońsku nazywa się O.—Shogatsu (O, czcigodny lub szanowny styczeń) Shinnen (Shin—nowy—nen—rok). Nosi także nazwę "Ganjitsu" (t. j. gan—początek: jitsu dzień), lub Gantan (gan: początek; tan: świt).

W dniu tym, o świcie rozlega się przerazliwy skrzyp bloków, u studni, to kobiety czerpią wodę, która następnie służy do użytku przez cały czas trwania święta. Nazywa się zas "waka mizu", t. j. woda młodości. Niektórzy japończycy przed wchodem słońca udają się na wzgórze—na brzeg morza, chcą spotkać, za modlitwa wschodzące, na horyzonty słońce. Nazywają to "haisu-biao—de", t. j. dosłownie "pierwszy wschód słońca". W dniu tym mieszkańcy jednego domu, przy aście, sąsiedzi spotykają się, witają, składają życzenia i pozdrowienia noworoczne.

"Shinen o—medetto!"

"Ake mashite o—medetto!"

Drzwi wszystkich japońskich domów udekorowane są, t. zw. "shime—nawa" dosłownie "snurowy—5—3—krotny". Zrobiony jest, ze słomy ryżowej, ostatniego zbioru, w rodzaju wianca, ze zwieszającymi się frendzlami, liczba których 3, 5, 7—jest symboliczna i służy do wroży. —Z obu stron drzwi wchodowych, każdego japońskiego domu, ustawione są, t. z. "kado—matsu",—dosłownie "choiny u drzwi" przybrane, mniej więcej pięknie i wspaniale, otosownie do zaemożności domu. Służą do tego jednakże nie tylko choiny, lecz także bambus i drzewo wisińowe (ma tsu—take—une i aho—chikubi). Drzewa te są symbolem długiego życia i szczęścia.

U wejścia do zagrody, każdy japończyk, zawieszając również flagę z wyobrażeniem słońca—emblemem japońskiego państwa (Nishiki o Hinomaru—no hata), dla którego japończycy mają kult święty. Najbardziej rodziny z ludu, kiedyś wśród gór wulkanicznych Japonii, w najbardziej zapadłych oddalonych wsiach—wywiezają za zagrod swych szandar Japonii—słonce.

Święto złoceń w złoceń w Japonii.

Section of Chrysanthemum exhibition in Tokyo.

Wewnątrz domu w alkwie (Tobyō no—ma) u japończyka znajduje się mały ołtarzyk z drzewa (sambo) na którym nstawione są: z ostatniego zbioru ryżu (o kazari) dwa wielkie okragle, białe jak marmur "mochi" przygotowane z tłuczonego ryżu. Nazywają ten specał japończycy "Kagami—mochi" (t. j. kagami—zwierciadło, z powodu formy podobnej do staro japońskiego zwierciadła, które dawniej plawiono z brązu). Nad owem "kagami—mochi," wraz z liśmi paproci (ura—jiro) yuzuri—ha i td., umieszczone są zwłtki białego papieru i kawaleczki surime (roślina "karakate" sucha i rozplaszczona), i inne symbole przynoszące domowi szczęście i pomyślność.

E. DAKO

IL. DAKO

IL. o rane

Cała izba przybrana w dekoracje z "Shime—Nawa."

W dniu tym japończycy przygotawiają specj

alny trunk "toso," lekkie napoje wysokowe. Jedzą "zoni" (t. j. zo—: rozmaita n—iru—warza—pieczywo) Szczególniej w użyciu jest zupa—gic z kawaleczkow ugotowana "mochi" i innych potraw.

Odwiedzając krewnych i znajomych, japończycy składają życzenia, (nenga o nenshi), ubierając się ceremonialnie w "haori" (rodzaj surduta). Szata ta jest faldowana i przestronna (hakama). Przy tem rozdają podarunki "o—toski—dama."

Dnia tego wszyscy bawia się po za domem. Puszczają smoki latające (latawce) olbrzymich rozmiarów. Są one tak wielkie, iż ledwie je utrzymuje trzech—czterech silnych mężczyzn, przy pomocy grubych i długich sznurów.

Latawce są zwykle barwne—o krzyczących' zrywch kolorach.—Przedstawione są na nich sceny heroiczne i epizody z historii japońskiej, i starych klechd i legend. Najczęściej figurują, też symbolizujące wielką siłę i odwagę—tygrys, smok i td. Pierwsze nazywają japończycy "e—dako (e—zysunek i tako) wyobrażające zas siłę—moc i odwagę: juk "burza" "smok," "lew" ect.,—zwa "ji—dako" (ji: charakter—i tako).

Drugą zabawą ludową japończyków w tym dniu jest t. zw. "yari—hagu" (yaru—przeladować—także posyłać). Każdy gracz posiada "tablice" "hagoi—ta" z rekojescia, zrobiona z lekkiego drzewa "kiri" (Paulonia imperialis). Z jednej strony tablicy tej, a właściwie łopaty, gdyż ma forme przypominająca to ostatnie narzędzie, wykonana jest z jedwabiu figura, zwykle przedstawiająca, jak widać na obci, dramatyczną, z wypadków ubiegłego roku zacerpniętych (sumi—e). Do zabawy tej używa się również czarny okragły twardy owoc "muku." (Aphannante aspera) z trzema, lub czterema—karbowanymi piorami; które nazywają "hago ohane."

Podezas zabawy "hago," uderza o "hago—ta" i wylatuje z wielkim hłasem do góry, wirując z zawrotną szybkością, w sposób szczególny. Gracz, który podrzuca "hago"—zamienia się za przeciwnikiem, posiadającym "hagoita."—Gra ta często trwa do rana. Gracze nazywają się "utagaruta." Dzieci bawia się w inną grę t. zw. "sugoroku."

KROTKI ZARYS SZTUKI WSPÓŁCZESNEJ
W JAPONII

O stanie współczesnej sztuki najlepiej można sądzić z dwóch ostatnich wystaw wiekszych, które zwykle odbywają się w jesieni każdego roku: "Teiten" /dawniej Buntent/ i "Nikakai." Wystawa Teiten ma trzy działy:—malarstwa o stylu japońskim, malarstwa w stylu europejskim i rzeźby. Wystawa Nikakai to skutek walki młodych "lewicy w sztuce pięknej" malarzy—artystów z konserwatywną partją, stanowiącą "jury" wystawy Buntent.—Dział malarstwa japońskiego jest dalszym ciągiem tradycji i sztuki japońskiej, która nie zniknęła, jak innych wiele rzeczy ekstra japońskich wraz z epoką Meiji, lecz trwa w dalszym ciągu. Można rozróżnić około pięciu ważniejszych szkół—1/religijno-historyczna, która już zupełnie zamarła, 2/ szkoła Ukioye—realistyczna, do której należy także drzeworyt japoński i która obecnie nie cieszy się powodzeniem wśród japończyków.

W przeciągu trzech dni Nowego Roku, chodzą wędrowni aktorzy i wrozbierze "nanzai," po 3 lub 4 osoby, w starożytnych kostiumach japońskich. Jeden z nich komicznymi ruchami naśladuje taniec i wrozy—inni akompaniują do tańca, śpiewając i grając wesoło i ze śmiechem.

Chodzą również wędrownie kobiety—tancerki "toriori" z szerokiemi kapeluszami z trzciny (ezuwaru) "samisen," śpiewając głosem cienkim i delikatnym.

Od 1 do 7-go stycznia pozostają niezmiennie dekoracje "kado-matsu" "choina na drzwiach" i całe 6 dni nazywają "matsu no uchi," t. j. "wewnątrz choiny."

W. DORSZPRUNG
(z Harukichi—Shimoi.)

姉妹文像 高代比佐志氏筆

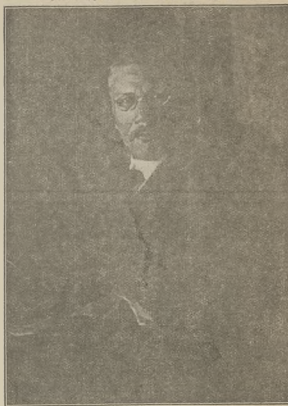
Z wystawy sztuk pięknych w Tokyo:

Siostrzyzki mal. Bandai.

Art exhibition, Tokyo

—Painting by Bandai—sisters

K 牧師肖像 寺内萬次郎氏筆

Z W. Sz. P. w Tokyo.

Terachi: Portrait.

Art exhibition, Tokyo

—Painting by Terachi—Portrait.

kierunków więcej nowatorskich, który się wydzielił w osobną grupę—"Nikakai." Połączyły także z młodymi różne kluby artystyczne. Z nich najwięcej znany: Teikoku bijutsu-in.

Pod wpływem malarstwa akademickiego Francji i Anglii, "Nikakai" nowatorskie skazy—do sztuki japońskiej, pracuje pod hasłem indywidualizmu, kubizmu i t. d., do którego należą artyści Yushima, Saito, Jamashita i inni. Podobne szkoły "Nihon Bijutsu-in," "Sodjiza," "Kokumin bijutsu-kan" pod kierunkiem Kuroda, mają wszystkie działy malarstwa, rzeźby i sztuki stosowanej i dają do popularzacji w Japonii.

Wystawy przepełnione są publicznością, zaciekanie się sztuki i zamilowanie powszechne do sztuki w Japonie jest dość znaczne, jednakże wiele z tego co już istnieje, co zrobiono obecnie, jest tylko proba, naśladownictwem sztuki europejskiej powierzchowne, pod

★ 人 金澤重次氏筆

Z W. Sz. P. Kanazawa:

Stary japończyk.

Art exhibition, Tokyo

—Painting by Kanazawa—Old man,

W czasie epoki Meiji, kiedy rozpoczęto reformy w duchu europejskim, pojawili się także artyści—malarze naśladowcy styl europejski. Chociaż dawniej obrazy olejne były już znane japończykom z czasów rządów szogunów Tokugawa, które przywiozione zostały do Japonii, przez Holendrów, poznanie jednak malarstwa europejskiego stało się możliwym tylko wraz z odkryciem drzwi wolnych Japonii dla cudzoziemców. W początku epoki Meiji wspomina historia Japonii kilka imion artystów malarzy w stylu europejskim, zaś w 1878 roku w Tokyo nawet otwarto szkołę sztuk pięknych w Ueno, według wzoru Akademii europejskich, i pod kierownictwem włoskiego Fontanesi. Jednym z wybitniejszych jej uczniów jest teraz prof. Kuroda, który po skończeniu szkoły, udał się do Francji, gdzie pracował u prof. R. Koran. Po powrocie do Japonii w 1889 roku założył w Tokyo towarzystwo "Białego Konia," które w ciągu następnych lat dziesięciu było jakby reptularzem rozwoju malarstwa europejskiego—go w Japonii, będąc pod wpływem szkoły impresjonistycznej Claud Moneta. Towarzystwo "Białego Konia" wraz z podobnym jemu stowarzyszeniem "Pacific" urządzało każdego roku oddat wystawy, uczestnicy których uczyli się przeważnie u artystów—malarzy francuskich, jak n.p. Paul Loran i inni. Wielu z nich dzisiaj należy do znanych artystów malarzy w Japonii, jak prof. Kuroda, Wada, Okada i t. d. Stowarzyszenie "Białego Konia" po 10 latach istnienia zakończyło swój żywot w 1908 roku sformowało się towarzystwo "Buntent," którym opiekuje się Ministerstwo Oświaty. Wystawy urządzone przez te ostatnie towarzystwo, od szeregu lat w jesieni, obecnie towarzystwo to złożyło się z "Teiten." Członkowie obu towarzystw weszli jako "jury" do Buntent. Ponieważ jednak wśród młodych artystów—malarzy znajdowali się ludzie odrebnych całkiem

wplywem mody, a nie szcze—rdgo uczucia i przejęcia się sztuka. W zakresie malarstwa japońskiego i europejskiego niema jeszcze nic wydatnego, co by było tylko zwykłym naśladownictwem, lecz zakrawało na oryginalność dla Europy. I tylko w malar—stwie specyficznie oryginalnie japońskiem można znaleźć lstonie piękne i wybitne dzieła. Francja odegrała i odegrała dominujący wpływ w sztuce współczesnej Japonji. Oryginalnego, własnego "nowego" Japonja jeszcze nic nie dała—, straciła zaś dużo pożytykając się staję szkoły japońskiej. Czekaj jeszcze długa mozolna praca, zanim wyrobi sobie pojęcie i zrozumienie piękna europejskiej szkoły i pozbedzie się bezdusznego naśladowstwa.—

K—ska.

某氏の母 北村正信氏作

W. Sz. P. Kitamura: Matka.

Art Exhibition, Tokyo, Sculpture by Kitamura-An old lady.

WSPOMNIENIA O STAREJ JAPONJI

/C. D./

Odpłynęliśmy z Japonji w styczniu 1867 roku. Było nas 25 młodych ludzi, między którymi był doktor, oficer, który miał zamiar studiować artylerję i wielu innych, członków Shoguna, oprócz członków Akitake orszaku.

Dla celów międzynarodowych Shogun był nazywany obecnie Tycoon, ponieważ "Shogun" właściwie znaczy "generalissimus," co niema nic wspólnego z pojęciem o panowaniu, gdy tymczasem "tycoon" oznacza "wielki książę," co było o wiele właściwszym tytułem dla stosunków zagranicznych. Jako brat tycoona, Akitake nosił w Europie tytuł "Jego Wysokosci."

Sprawa Shogunatu, gdyśmy wyjeżdżali z Japonji zapowiadała się niepomysłnie, lecz pomimo tego zrozumiałem, że powinienem jechać za granicę dla nauki—abym mógł poznać jak najwięcej, bym mógł godnie potem służyć krajowi, gdy powroce.

陸堂東海氏作

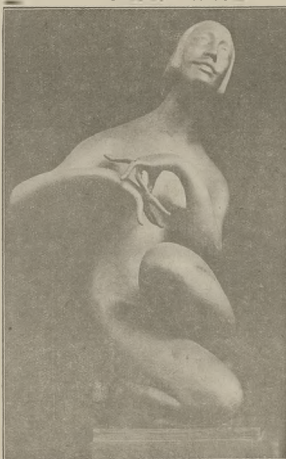

W. Sz. P. Tokai: Akt.

Art Exhibition, Tokyo, Sculpture by Tokai-Nude woman.

Wszyscy członkowie naszej grupy nosili narodowe japońskie stroje, włącznie do szynjonów na czubkach głowy i 2 szabel. Ja jednakże wynalazłem dla siebie specjalny galowy stroj: alyszac że gubernator Sajgonu ma nam urządzić oficjalne przyjęcie, gdy nasz statek zatrzyma się w porcie, kazalem sobie zrobić frak—Wicehrabia trzasł się ze śmiechu wspominając ten epizod.—To nie był cały frakowy garnitur, lecz tylko frak. Gdyśmy przyjechali do Sajgonu paradowalem we fraku włożonym na moje japońskie suknie jedwabne w biały dzień!

指環 萩島安二郎氏作

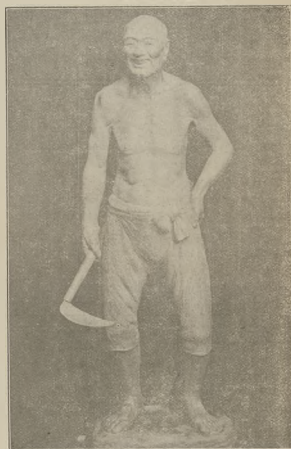

W. Sz. P. Onishima: Pierścien, Art Exhibition, Tokyo, Sculpture by Onishima-The ring.

Brak znajomości europejskich obyczajów był przyczyną wielu zabawnych epizodów. Na przykład, gdyśmy jechali pociągami przez Suezki prześmyk, kanału wówczas jeszcze nie było, jeden z naszego grona, nie będąc przyzwyczajonym do szklanych okien, rzucił pomarańczową skorokę, sadząc, że wyleci ona przez okno: Skorka uderzyła o tafle szklana i upadła na kolana wysokiego urzędnika, który przyjechał, by nas spotkać i eskortować w przejeździe przez prześmyk. Ten wypadek bardzo nas zombarasował.

Później w Paryżu inny, wielce niedorzeczny wypadek nam się przytrafił. Trzeba bowiem wiedzieć, że w Japonji jest zwyczaj, że goście opuszczają dom, w którym byli przyjmowani, zabierając ze sobą zawinięte w papier ciastka, słodycze i t.p. Jeden z członków naszego grona, będąc na uczcie wydanej dla nas, zawiązał w papier i wsunął lody za nos

豊額 江島國彦氏作

W. Sz. P. Kondo: Na zbior ryżu.

Art Exhibition in Tokyo-Sculpture by Kondo-The Rice harvester.

kimona. Nie potrzebuje dodawać, że nim się dostał do hotelu, lody już przestały być lodami, a kolega nasz nie czuł się zbyt przyjemnie.

W tym czasie otwarta była paryska wystawa 1867 roku. Zwiedzający Tarisz odbyliśmy podróż po Szwajcarię, Holandji, Włochach i Anglii. Mieliśmy zamiar po wycieczce osiedlić si w pewnym miejscu na stałe dla poważnych studiów. Z niecierpliwością oczekiwałem tej chwili. Niedługo to jednak trwało, albowiem otrzymaliśmy wiadomość o upadku Shogunatu.

Wiadomości były bardzo niejasne i nie mogłem zrozumieć, co się stało w Japonji. Najpierw dowiedziałem się, że Yoshinobu, jako Shogun, publicznie 'zrzekł się swych praw, oddając zupełnie zwierzchnictwo cesarzowi. Jednakże potem nadeszły wieści o bitwie z Toba—Fushimi, w której cesarska partja rozbiła wojska Shoguna.

Wyglądało na to, że Shogun prowadził podwojną grę, najpierw publicznie zrzekając się swych praw, a potem wziętych zbrojnie przeciw cesarzowi. Takie zagmatwane wiadomości zdumiewały mnie, albowiem znałem Yoshinobu jako człowieka o najwyższym poczuciu honoru.

Miałem zamiar odbyć we Francji pięcioletnie studia, lecz otrzymaliśmy zawiadomienie, że Akitake obecnie stał się głową Mito, galezi rodziny Tokugawa. Z tego powodu powrót Akitake był niezbędny. Wszystko to wpłynęło na zmianę naszych planów. Odplynelimy z Anglii w grudniu 1868 r. czyli w II mies. później.

Oslupiałem wprost na widok zmian jakie zaszły w Japonii. Wiedziałem wprawdzie, że rząd Shoguna upadł, jednakże nie zdawałem sobie sprawy z całej doniosłości wydarzeń. Mojian Yoshinobu był uwieziony w domu w Tsuruga. Dowiedziawszy się, że mu wolno było widywać przyjaciół i tych, którzy stauowali dwór jego, pojechałem do Tsuruga, gdzie kilkakrotnie miałem u niego audyencje. Znalazłem go zamkniętego w sobie i milczącego i nie miałem możności wyjaśnić tajemniczych okoliczności jego zrzeczenia się.

Po roku więzienia wolność Yoshinobu wroceno, jednakże zemieczał w on dalszym ciągu w okolicy Tsuruga, gdzie przeszło 30 lat pedził życie nadzwyczaj odosobnione. Dopiero w 31 roku po zrzeczeniu się swych praw Shoguna, przyjechał on do Tokyo. W cztery lata potem cesarz nadał mu tytuł księcia, co było najlepszym dowodem, że cesarz miał do niego zaufanie.

W ciągu 20 lat nie byłem zdolny dotrzeć do dna tej całej historii. Tymczasem w Japonii była ona wciąż omawiana. Ludzie nieprzychylni Yoshinobu nastawali na tem, że Yoshinobu, postępowal nie szczerze. Powiadano, że Yoshinobu był zmuszony abdykować pod naciskiem spowodowanym przez nawiazanie stosunków z cudzoziemcami, i że następnie zmieniwszy zdanie wystąpił do walki broniąc swych praw. Taka wersja wydawała się dość prawdopodobna. Nazywano go zdrajcą i tchorem za to, że się osobście wycofał z bitwy pod Toba—Fushimi.

Z drugiej strony stronnicy Yoshinobu dowodzili, że postępował on logicznie i rozumnie, widząc że upadek Jego rządu jest nieunikniony, poddał się cesarzowi Utrzymywano, że uczyniwszy to Shogun nigdy nie miał zamiaru woczenia z cesarzem, lecz wybrał się do Kyoto

Ze sztuki japonskiej XVIII wieku: SHUNCHO.

Old painting, by Schuncho (18th century).

dla osobistego porozumienia się z ostatnim, a także dla omowienia sytuacji wszystkich swych dworzan i slug, ktorym chcial zapewnić spokojna przyszłość. Lecz ponieważ możemy pan podrozował w owych czasach zwykłe z orazakiem i otoczony licznymi wojskami, ta okoliczność wprowadziła w błąd ludność z Shoshu i Satsuma, która myślała, lub też udawała że myśli, że Yoshinobu jedzie do Kioto z wojskiem z wrogimi dla cesarza zamiarami.

W tym czasie cesarz miał zaledwie 17 lat i rzadę spoczywały w rękach "starszych mezw stanu" partii cesarskiej. Cesarz prawdopodobnie nie miał pojęcia o celu przybycia Yoshinobu. Lecz starsi "mezwie stanu," badac zupełnie wrogo usposobieni względem Shoguna, wysłali przeciw niemu wojsko.

Wiele lat upłynęło nim prawda wyszła na jaw. Kiedy stare rany się zagoiły—zaczęłam zbierać różne fakty z historii życia Yoshinobu. Ostatecznie zapytałam go wprost, o okoliczności, które zmusiły go do abdykacji. Odpowiedział mi, że wyruszył do Kyoto z pokojowymi zamiarami, jednakże napotkawszy siły zbrojne wysłane przeciw niemu przez głowy klanów cesarskiej partii, nie był on zdolnym utrzymać w posłuszeństwie własne wojsko. Ponieważ nie miał nigdy zamiaru walczyć przeciw cesarzowi i łamać dane mu słowo, więc się z pola walki wycofał i wrócił tam zjadł przyjechał. Wiedząc, że owa bitwa postawi go, bez wątpienia w fałszywym świetle, zdecydował, że najbardziej honorowym i najrozsunniejszym postępowaniem będzie, kompletne usunięcie się od życia publicznego. Pustelniczym niemal żywotem najlepiej dowiedzie swoja lojalność przed cesarzem.

By lepiej zrozumieć, dlaczego Yoshinobu był gotów wyrzec się władzy, trzeba zrozumieć w zupełności stara japońska doktrynę lojalności, dla tronu. Lojalność jest zupełnie religijną i przenika nawskroź całe życie Japonii. Dlatego też Shoguni rządzący w ciągu wielu stuleci Japonii, nigdy nie starali się usurpować tytułu cesarskiego, lecz byli w zupełności zadowoleni, usurpując władzę i zachowując dla siebie formy rządu wice-królów.

Jest to moim osobistym przekonaniem, że Yoshinobu Tokugawa przyjął tytuł Shoguna, mimo opozycji swych wiernych slug, uczynił to w zamiarze by przyznać cesarzowi należną mu

władzę. Pytałem go nieraz o to i chociaż tego nigdy nie potwierdził, ale też nigdy nie zaprzeczał. To było bardzo charakterystyczne. Był to człowiek najskromniejszy i nie lubiący się wyśwawac na pierwszy plan. Ten człowiek był jaknajbardziej szym od myśli oddania mu należytego uznania państwowego za akt poświęcenia i bohaterstwa. Wystarczało mu samo spełnienie tego aktu.

W ciągu całej mojej mowy z wiehrabia Shibusaawa, widniała ta namietna lojalność wiernego slugi dla swego księcia. Gdy on pytał o jakie wspomnienie natury więcej osobistej wuehrabia myślał przedewszystkiem w łączności z rodziną księcia Yoshinobu, uratnietego Shoguna, ktoremu tak wiernie sluzyl. Nie tak mu było przyjemnie gawędzić o własnej karierze, jak pragnął tego, bym jako pisarz, dobrze zrozumiał stosunek księcia Yoshinobu do restauracji cesarstwa.—

Z antyków sztuki japonskiej: Kiyonaga.

Old painting by Kiyonaga.

Z antycznej japonskiej: Harunobu Suzuki.

Old painting by Harunobu Suzuki.

Taz sama lojalność starego sługi dworzanina do rodziny swego księcia, widoczna jest również w stosunku wicehrabiego do księcia Keikyu Tokugawa, syna Yoshinobu. Po śmierci ojca Shibusawa pozostał głównym doradcą syna, a gdy kilka lat temu Shibusawa wystąpił z zarządu Pierwszego Narodowego Banku w Japonii, którego był założycielem po 5-ciu latach reformy państwowej miejsce jego zajął książę Keikyu Tokugawa.

Książę ten jest członkiem izby lordów.

Wicehrabia Shibusawa jest znany w Ameryce, dokąd jeździł kilka razy. Opowiedział mi epizod charakterystyczny zadziwiająca pamięć Roosevelt'a.

"18 lat temu—mówił Shibusawa—"gdy Roosevelt był prezydentem, złożyłem mu wizytę w białym domu. Rozmowa była zajmująca.

Po chwili wahania, poprosiłem wicehrabiego, czy nie byłby on tak łaskaw, przypasać swą samurajską szablę i pozwolić fotografować się.

Shibusawa posłał natychmiast służącego, który przyniósł dwie szable, zatknął je za pas, a za uszawieniem aparat.

Fotografia wyszła dobrze, nawet o wiele lepiej, niż się spodziewałem. Oprocz szabel i szat jedwabnych Starej Japonii został również karkiem współczesny rys uwieczniony.

Uwagę na to zwrócił wnuk wicehrabiego, gdy mu pokazał fotografię.

"Tak"—rzekł z uśmiechem "szablę starej Japonii na tej fotografii—lecz dziewczka obok—to anachronizm."

宮城 (東京)

Wjazd do palacu Mikada w Tokyo.

Most around Imperial palace, Tokyo.

Roosevelt winował mi zachowania się japońskiej wojska podczas powstania Bokerskiego, mówiąc, że było ono nie tylko odwadne, lecz i w doskonałym porządku i świetnie wydiscyplinowane. Następnie mówił Roosevelt z zachwytem o sztuce japońskiej. Rzekłem mu—"Panie Prezydencie, jestem tylko bankierem i muszę z zalem powiedzieć, że w mojej ojczyźnie finansowo jest bez porównania gorzej rozwinięta niż u was."

"Być może"—odrzekł Roosevelt "ze nim się spotkamy rozwój instytucji finansowych będzie ogromny."

13 lat potem, gdy go odwiedził w jego domu w Oyster Bay, Roosevelt wyszedł rozmowę od tego na czym zatrzymaliśmy się przed 13 laty.

"Kiedym pana widział 13 lat temu" rzekł on "nie rozpytywałem się pana o stan rozwoju finansowego w Japonii. Proszę mi teraz o niem dokładnie opowiedzieć."

Kiedy po południu na drugi dzień interview z Shibusawa opuszczałem jego ogród, pomyślałem sobie, że chyba nigdy w życiu nie zdarzy mi się rozmawiać z człowiekiem, którego podobnie przechodził koleje. Chciałem mieć pamięć tej rozmowy. Coś co by uprzytomniało zmiany, które widziały te bystrze pełne humoru, oczy.

Z CYKLU: W JAPONII.—WYZNAWCA SHINTO

Przed zwierciadłem w seido-o jak siedzą bogowie Podgiał nogi-wziął młotek drewniany—niewielki i w dzwiczce uderzył kształt twardej muszelki Wnet warok monotony w spizowej brzmii mowie.

Jakby wolał bez końca: Bog wielki Bog Wielki..... Zapamiętanie jakies zasiadło mu w głowie Z bokiem godziny spęda na długiej rozmowie—Zajęty czas ma życia-zajęty czas wszelki.

Weźm młotkiem uderzając w kształt twardej muszelki—W szalenstwie swem terkożce modlitwe bez końca I wola tak do Boga-Zwierciadła—i Słona.....

W. Lazega

24/11-22. Tokyo.

W TAJDZE SYBERYJSKIEJ

Złapano jedze, ha, złapano. Poznano stara złodziejkę z profesji..... Sprzedawała na rynku ubranie, sprzedawała bieliznę, krwawicę wygnanki polki, za marny grosz sprzedawała.....

Chodź zbrodniarko do kozy, chodź przyznaj się, gdzieś dziecko podział?

"Nie wiem"—zapała się.....

Ha! Jedzo przekleta!—matka rzuciła się jak ranna sroga pantera—". Milicjant usunął ją na stronę.

"Poczekaj niewiasto zaraz ta ryba nam zaspiewa, tylko ją przygrzejemy".....

I sroga, twarda reka stroza porządku, również dzika i okrutna i zbrodnica, jak dusza karanie poczęła wyliczać knutem razy.—

Chłastał wytrwale i srogo, jak tylko może chłastał dziki mongol. Az wszystka dusza wygnanki uciekla precz z obrzydzenia i zawarła się w twódcę patrzac. Zacięła żeby i zamknęła oczy. "Och!..... Okrutnie"..... Poczęła drzeć, ale boleść matki przemogła nad litoscia, miękkością niewieścia i srogością zapamiętania się zamknęło się jej serce; zacięła usta—czeka-jac.....

"Gdzieś podział dziecko?" swist bizuna przeciał powietrze z zdwojona siłą. Szalona nienawieć i dziki ból, wykrzywił twarz najmitki—sina pęga wykończyła i pobięga krwawym po białej skorze katowanej. "Powiem"..... wykrztusiła.

"Mow."

"Poszłam z nią..... Tamtę do tajgi na mojkowkę—za miasto. Hulalam.....oj hulalam doskonale..... Piłam z żołdatami..... dobre chłopcy..... smaczna "bane" przyniesli w kieszeni".....

Swist batoga przerwał urwane wyrazy.

"Gdzie dziecko?" Sybirak milicjant czuł dzika rozkosz smagania delikwentki i gruby głosem warczał, jak pies.

"Gdzie dziecko?"

"Nie wiem..... Chciałam utopić w strumieniu..... Ta dusze chrześcijańska mam, grzechu przekłam, się prawosławna..... położyłam na brzegu strumy—przebac mi Chryste..... jakby dziecko zechciało pic, to by się potoczyło..... i wpadło do głębokiej zimnej wody..... ha..... nie wiem....."

"Ale gdzie? gdzie? zlituj się gdzie?!" wolała udręczona matka. "Nie wiem, nie pamiętam....."

A niedola stała przy matce i strzepiała jej wszystkie siły umysłu i wszystkie uczucia. Szarpała nerwy duszy. Obłęd ogarnął jej istotę.

Naprawdę nieszczęśliwe dzieciątko poszukiwa-

ło.....

I znów minęło mało wiele czasu—kilka dni—kilka nocy.

Nigdzie śladu. Dzikię syberyjskiej tajgi ostepy, nieprzeko, nie każdemu zbadac można..... Tajniki ma ona swoje niezawne ludziom znane. Zna je co prawda lenny człowiek, który się w tajdzie chowa i czyta w niej jak z księgi otwartej. Zna ją zbrodniarz chybający na bliźniego, utajony w gaszczach—zdradziecki..... Zna ją myśliwy dzielną, tropiący zwierza..... Ale ktoż by tam te ostepy wszystkie odrazu zbadł? Ktoż by male dzieciątko polskie w morzu drzew i roślinności zatopione znalazł? Kto w tym chaosie zieleni biedactwo to wyszuka?

* "hana" wódka chińska pedzona z gołan.

Znawdla dzieciątko polskie Niedola wygnana
czu do tajgi i tylko wypadek je odnajdzie.
Tylko dobra Dola człowiekowi obcemu poka-

Szedł tatarzyn z laki lesnej tropem sobie
znanym z ukosu traw do domu powracał. Ku
zachodowi kładło się słońce i dusza machometana
wielbiła Allaha w jego nieskończonej
potędze i chwale.

Już zmierzch zakradał się w gestwinie, wciskał
w krzaki przyziemne i wilgoc przeciągała się
niezłom nad ziemią, a razem z wilgocią wznosiły się
kuchoty komarów i staje muszek dokuczliwych
w powietrze—Oblepiało ciało człowieka—ofiary
i ciała go strasiliwie. Cisza głucha, milcząca
rozsiadła się w surowej tajdze. Szemrał jeno,
strumyk "tajezny".

Cyt! jakież to pisk zalosny, jaki płacz dobiega
z gestwiny? Dziecko? Zkad dziecko?.....
To duch lesny zawodzi!.....O, nie! Tak.....
To dziecko nagie—dwuletnie dziecko leży nad
urwistym brzegiem szemrzącego strumyka,
chmura komarów i meszek wisi nad niem,
chmura komarów dokuczliwych pokryła ciałko.

O wielki Allah litosiwy! ciałko biedne, sine,
krwawe, wielka tana.....

Oblepiało biedne polskie dziewczątko—tucza
ciemna owadów—skasała.....

Wziął litosiwy tatarzyn dziewczątko i przy-
niósł matce wygnance. A matka w szalonej
radości i twórze nie poznała dziecka. Zamiast
rynow drobnej twarzyczki, widziała jeno skrwawiony
klebek dziecięcy.—A dziecie wyciąga
rączki w strupach, zdrapanych okrutnie.....

"Gienia! Gienia! i ty zesz to, tys dziecinko ach
Boże! moje dziecko."

Dziecko twoje biedna matko—dziecko polskie.
Niedola je wygnana z ziemi polskiej.
Niedola u kolebki jej zaczęła przasac nie dzieciecego
życia—nie zalonna i markotna.

Ale Dola przyjdzie—polska Dola jasna,
słoneczna przyjdzie—radosna i złota nie rzuci, na
dla droga życia dziecka, i wroci je Ojczyźnie

Jego Cesarza Mosk Cesarz Japonji.

His Majesty Emperor of Japan.

Jej Cesarza Mosk Cesarzowa.

Her Majesty Empress of Japan.

Polacie i przytuli do piersi kochana sierotkę,
ktorej niedola tulacza zabrała matkę na wygna-

nie.
Dziewczątko to dziś ciche, lekiwe. Smutne,
rozmne duże oczeta, jakby zadumane, zamys-
lona powaga w twarzyczce drobnej. I tylko
widok owadów, komarów lub much wykrzywia
ja do placzu—wykoleja dziecko z równowagi.
Zakrywa się rączkami, jakby się bronilo w
koszmarnej mecie.....

O! Niedolo, przedziesz ty, przedziesz, oj,
przedziesz zła Niedolo w Syberji markotna swa
przedze dotychczas, niejednemu polskiemu
dziecińcu.....

1. Lirnik mazowiecki—Teofil Lenartowicz.
2. Tajezny—od słowa "tajga." 4.—chana—
wodka cłiska.

WACŁAW ŁAZEGA

FRAGMENTY SYBERYJSKIE

Weatchnienie Wygnanca

I.

O jak dalekie mego Kraju gwiazdy! Mil
tysiac—tysiac godzin jazdy—Przez gory—lasy—
rozległe doliny i dzikie stepy—głaz w obce
krainy. Tak smutne dla mnie—tak smutne bez
konca.....

Bladzi me cialo—dusza ma tesknica! I ciche
serce, jest jakby w zalobie Smutna sierota,
placząca na grobie Matki.....

Mysl chyla powraca

Do niw ojczystych i w nich się zatraca. W
marzeniu wchodzi pod słomiane strzechy, Błogo-
sławienstwa szuka i pociechy—! przed rozterka
mysli—duszy ukojenia—Ach!..... i przewin
wiekiej przebaczenia! Mil ilez..... ilez godzin
jazdy! O jak dalekie mego Kraju gwiazdy!.....

WACŁAW ŁAZEGA.

WIESCI Z JAPONJI

Z powodu choroby Jego Cesarzkiej Mści
Cesarza Japonji, ogłoszony został regentem Jego
Cesarza Mosk Następcą Tronu książe Hirohito.
Uroczystosc odbyła się w Tokyo dnia 25 listopa-
da b.r. w piątek o 2g. 30m. pp. w uroczystości
uczestniczał między innymi przedstawicielami
monarchatw Państwa Polskiego p. St. Patek.

Księżniczka KUNINOMIYA
narzeczona Regenta.

Princess Nagako Kusunomiya,
bride elect of Prince Hirohito.

Następcą tronu Książe-Regent Hirohito.

H. R. H. Prince Regent Hirohito,

Dnia 9 grudnia zegnany przez grupe wojskowych kolegow, japonczykow, francuzow i t.d. oposcil Tokyo w drodze do Polski pulkownik Pawel Aleksandrowicz, odwolany przez Rząd Rzeczypospolitej ze stanowiska attache militaire przy Poselstwie w Tokyo.

Dowiadujemy sie, ze p. St. Walicki, sekretarz konsulatu polskiego we Wladywostoku zostal mianowany chwilowo pelniacym obowiazki konsula, ktore osiercone zostaly ze smiercia s.p. K. Karczewskiego, do czasu mianowania nowego konsula.

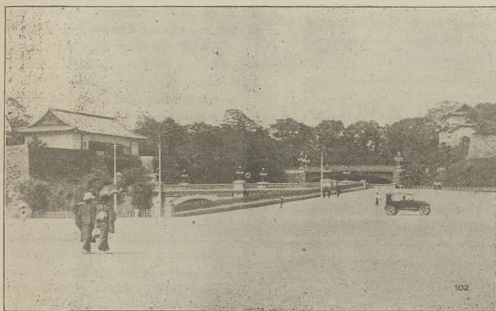
Dnia 8 grudnia o godz. 10 wieczorem Tokyo nawiedzilo dosc znaczne trzesienie ziemi, ktore trwalo okola 3 minut.

Mieszkancy tubylcy tej ziemi nie trwoza sie—przywyczajeni do kaprysow tego rodzaju podziemnych zywiolow, lecz europejczy—przybysz edoznali niemlego wzruszenia, widzac, ze domy ich i mieszkania kolyza sie, jak statek na fali morskiej, przedmioty spadaly na ziemie, a meble chwiały sie. W niektórych mieszkaniach otwieraly sie drzwi i wiazania rozprzelagaly

Dnia 18 listopada na brzegach jeziora Biwa, odbyla sie uroczysta ceremonia przesiedlenia duszy styroznego drzewa, w inne mlode, ktore dziedziczyc po niem bedzie czesc i chwale "Karasaki no matsu." Drzewo to wyroslo z nasienia starego "Karasaki no matsu" i liczy 350 lat. Uroczysta ceremonia ta odbyla sie, pod przewodnictwem Kasai, glownego kaplana swiatyni Hiyoshi i w obecności 100 z gora dygnitarzy prefektury Shiga. Religijna melodia na starozynnych fletach byla grana podczas, gdy pod nadzorem kaplana dusza siedziwego drzewa przesiedlala sie w mloda sosne.

Obumarla sosna nalezala do gatunku saen, ktore oznaczaja sie niskimi, szeroko rozgalenionymi konarami, spotyka sie je czesto w Japonii. Wysokosc sosny nie przewyzszala 30 stop, nato riasc galezie jej posiadaja 163 stopy w kierunku ze wschodu na zachod i 154 st. z polnoicy na poludnie. 700 "tsubo" ukrywalo sie pod cieniem jej galez.

Nowe drzewo posiada 20 stopa wysokosci, pien na w obwodzie 11 stop i 5 cali. Galezie pokrywaja 250 "tsubo."

Plac Przed Palacem cesarskim w Tokyo.

Drive to Imperial Palace in Tokyo.

宮
城
(東
京)

Wie. Nawet pekaly belki u sufitow. W sklepach naczyn i szkl—polukly nie fejasne i porcelana. Runela stara drewniana arka w Tokyo i pare starych budynkow. Z powodu uszkodzonej kanalizacji, w dniu nastepnym zabraklo w miescie wody. Z powodu iz trzesienie ziemi mialo odruch poziomy—to ostatnie nie zrobilo zbyt wielkiej szkody w miescie.

Nie od rzeczy bedzie, gdy zrobimy wzianke, iz przed 110 laty od trzesienia ziemi w Tokyo zgincilo 10.000 mieszkancow i miasto zostalo zrujnowane w znacznej czesci, gdyz domy runely od wstrzascien, tworzac wielkie ruinowisko. Ostatnie wieksze trzesienie ziemi, podobne do obecnego odbylo sie w 1895 r.

Podajemy, oryginalna ciekawa wzianke o uroczystosci, ktora sie odbyla w listopadzie w Japonii.

Slynną jest stara sosna w Karasaki, na brzegu jeziora Biwa, opiewana w piosnach i legendach, i znana w calej Japonii, pod nazwa "Karasaki no matsu," co roku odwiedzana, przez tysiacze pielgrzymow i czczona, jako jedna z "Osmiu pieknych widokow jeziora Biwa." Drzewo to, ktore mialo 1200 lat i pamietalo Epoke Nara, uschlo podczas tej zimy.

Drzewo to jest mlodzieniaszkiem w porownaniu ze starem, uschnieniem potrzebuje bowiem przeyc 850 lat, by dorownac swej poprzedniczce z Karasaki.

* Tsubo—miara powierzchni—okolo 2 metr. kw.

SATYRA POLSKA NA DALEKIM WSCHODZIE: WSTEP.

Satyra karcii bledy i uczy rozumu

Skuteczniejsz nie kozanie przemawia do tlumu,
Nie jeden hultaj czelny wstzyma sie w zapiecie
W obawie, ze satyra wychlasciany bedzie,
Wprost skierowany zarzut skreslony potrafiamy,
Ale bicza satyra zawsze sie boimy,
Bo jak w krzywym zwierciadle postacie odbije
Kazdego hipokryty co nieprawda zyje,
Obuda i szalbiarstwem mydli oczy tlumu,
Bedac nicoscia ducha—chelpi sie z rozumu.
Czytajcie wiec satyre nieponie i trutnie
Moze kiedyś satyra dotkliwie was utnie!
Bezczelnosci i glupote wreszcie w was ukruci
Az lwia skora z was spadnie i w oslow obroci!
Miecz.

WIESCI ZE SWIATA

—Kronika spraw polskich na D. Wschodzie—

Przy konsulacie polskim w Charbinie otwiera sie Wydzial Handlowo—Informacyjny. Celem tego Wydzialu bedzie zapoczątkowanie przewidywaniu zawarcia umowy handlowej z Chinami—stosunkow handlowo przemyslowych pomiedzy Polska a Dalekim Wschodem, a z wem szczegolowe informowanie Kraju o tutejszych bogactwach w surowcach, a o stanie tutejszego rynku, o pojemnosci jego dla wytworow krajowych, o egzystujacych cenach na towary, o srodkach komunikacyjnych ladowych i morskich—o taryfach cla, jak rowniez o kwestjach walutowych.

Wydzial ma sie zając nastepnie gromadzeniem materialow w sprawach handlu, oraz stale posiadac swiezy i pewny material informacyjny dla Polski. Jednoczesnie wydzial bedzie otrzymywac z Polski, stale informacje o tych artykułach wytworzonych krajowej, ktore moga byc poszukiwane na rynkach tutejszych.

W najblizszym czasie bedzie wydawany specjalny dwutygodnik, poswiecony sprawie a handlowo—przemyslowym, poniewaz stale wydanictwo najbardziej skutecznie pomozowe w rozwinięciu wyzej wymienionych stosunkow.

Przy Wydziale ma stale funkcjonowac jako stalą komisja rozpatrujaca zaasadnicze i poszczegolne sprawy w tej dziedzicine—Rada Handlowa zlozona z 7 czlo—kow.

Pierwsze zebrania organizacyjnej Rady Handlowej odbylo sie d. 13, a drugie d. 18 listopada b.r.

Zdaniem wszystkich fachowcow polskich, najwazniejszym dla rozwoju handlu polsko—chinskiego, jest bezwarunkowo jak najrychlejsze zawarcie traktatu handlowego z Chinami. Otrzymanie dla obywateli polskich praw eksterytorjalnosci w Chinach, nie moze byc na razie powodu wielu przyczyn—mow. Ale gdyby w traktacie, zostaly nalezycie uwzglednione kwestja sadownictwa/sady mieszcane kwestie koncesyjne i t.d., to narazie mogloby to sie stac podwalnia przemyslowo handlowej dzialalnosci obywateli polskich w Chinach.

Poselstwo Polskie w Tokyo komunikuje nam ze we Wladywostoku powstal projekt utworzenia polskiego uniwersytetu ludowego z wykladami w godzinach wieczorowych w lokalu t—wa "Dom Polski". Projekt wykladow, opracowany przez sekretarza konsulatu Wladywostockiego dra St. Walickiego jest następujacy.

Poniedzialek: jezyk polski /dwie grupy, jedna dla analifabetow, druga dla zaawansowanych/ Poniedzialek: jezyk angielski.

Wtorek: ekonomia polityczna i historia Polski.

Sroda: zasady kooperacji i nauka moralnosci.

Czwartek: jezyk polski i dzieje porozbiorowe Polski.

Piatek: ekonomia polityczna i historia Polski.

Sobota: jezyk angielski i higiena.

Niedziela: odczyty o Polace.

Wyklady maja prowadzic: dr. Walicki—ekonomia polityczna, dzieje porozbiorowe polskie, odczyty o Polace. F. Wojciechowski—zasady kooperacji. Dunin—Wanowicz—jezyk angielski. Dr. Rechniowski—higiena. Walerja Splotarski —i A. Krajewska—jezyk polski. Ojciec Maurycy Kluge nauka moralnosci.

Projektowi temu możemy tylko gorąco przyklasnąć, bo każda jednostka kulturalna polska, to wielka rzecz. Oby tylko nie pozostał on projektem tylko, jak wiele niestety niedoszłych zamiarów usiłowań polskich na Dalekim Wschodzie. Oby nie był on ogniem słomianym, co błysnie migotliwie i zgasnie, nie wydawszy czynu, albo z braku słuchaczy, lub wytrwania, albo zgody i łączności. Życzymy aby szlachetny, przepiękny ten projekt stał się ciałem, aby niosł światło i piękno kultury polskiej na Dalekim Wschodzie jak najdłużej i jak najpomyślniej.

Terror w Błagowieszczenku

Gazety charbinckie donoszą, o ucieczce z Błagowieszczenka mieszkancom, od strasznego terroru, w tem mieście. Rozstrzelania bez sadu są faktem codziennym. Skazanców wyprowadzają, na przedmieście Astrachanowka w zarosła i zabijają, na rozkaz "gospolitochny". Aby ukryć ślady mordostwa ogłasza się publicznie, iż ciara przedostała się do sąsiedniej Mandzurji.

W D.W. SYBERJI

W bylej Wschodniej Syberji, jak wiadomo zformowały się chwilowo dwa państwa: Republika Dalekiego Wschodu komunistyczna w Czycie, w kontakcie z Sowdęją rosyjską i Pryamurje Ussurja lub Pomorze D. Wsch. antybolzewickiej. W obu krajach trwa bezład, chaos terror i niesnaski. Obecnie państwa te prowadzą z sobą walkę na terenie Ussurji.

Tak zwani biali partyzanci skutecznie walczą z "czernowymi", zdobywając wciąż nowe odcinki i wieś. Ostatnie wiadomości podają o posuwaniu się zwyciężkiem do Chabarowska, gdzie powstały antybolzewickie rozruchy.—Zdobyto pobrzeże jeziora Chanka, okolice Imania i Suczan.

NA SYBERJI

Podług wiadomości otrzymanych z Krasnojarska zd. 28 października b.r., odjechało z tego miasta do Polski w czasie od 1. sierpnia do końca października, cztery eszelony z byłymi jencami naszej V ej Dywizji. Płaty eszelon ma wyruszyć w początkach listopada b.r. W Krasnojarsku przebywa obecnie Delegacja Polska z Warszawy, ułatwiająca jencom powrót do Polski.

Wiadomości o wyjeździe Polaków z Irkucka i Wierchneudzińska na zachód nie są jeszcze sprawdzone.

GLÓD W ROSJI

Z Rosji donoszą, że w-kutek zdżyczenia kraju rozmnożyło się mnóstwo dzikiego zwierza. W wielu miejscach p-dło tysiąc bydła, rozszarpane przez wilków i niedźwiedzi. Tłumy uciekinierów z gubernji głodem objętych przesładowane są przez stada wilków, rozszarpujących ludzi. z Samaaj wywieziono 35.000 dzieci. Z Tatarki j Republiki 30.000 dzieci. Przeprowadzają, że 5.000.000 umrze z głodu mie doczekawszy się ratunku. Rząd sowiecki tysiące tatorów głodnych z nad Włgi skierował ku Estońskiej granicy. W drodze mnóstwo uciekinierów zginęło z wycieńczenia i głodu.

Gazety donoszą, że w Rosji cierpi głód 37 milionów ludzi.—W tej liczbie skazanych na śmierć 8 milionów dzieci! Tak zwana Tatarka republika nad Włgą składająca się z 3 milionów ludzi, dotknięta całkowicie plagą głodu. Uciekinierzy z tych ziem docierają już do Chabinia i Władystoków.

W CHINACH

W Chinach trwa bratobójcza walka południowa z północną pod wodzą generała południowych wojsk Czzan-Tzo-Lina.

Obecnie nastąpiła przerwa Czzan-Tzo-Lin rozesał rozkaz do wszystkich tucznów prowincji południowych o demobilizowaniu części wojsk.

Z Brazylii.

Delegat Polskiego Komitetu Ratunkowego w Tokyio Władysław Piotrowski donosi od dn. 3 Października b. r., że w Kurytybie stan Parana w Brazylii został zawiązany Polski Komitet Ratunkowy dla zbierania składek na sierociniec w Polsce, dla polskich sierot z Syberji.—Komitet składa się, Konsul polski, K. Gluchowski, ks. Trzebiatowski, redaktor "Gazety Polskiej" ks. St. Piasecki red. "Ludu." K. Jeziorowski od wydawnictwa "Świt." J. Grabski i K. Mitczak od "Związku Polskiego," W. Rzonkowski i I. Barański "Stow. Szkoły Ludowej," Dr. J. Kosso-budzki od stow. "Kultura." F. Hofman od Jzby Handlowej.—I. Oleszko od "Towarzystwa Imienia Kosciuszki," ks. Zygmunt i p. Wolowski.

28 września pismo demokratyczne "Świt" zainicjowało składkę na sieroty syberyjskie—zebrano 126 milercjów.

WIEŚCI Z PGLSKI

Sprawa Wilenska.

Gen. Żeligowski podał się do dymisji—jego miejsce zajął były poseł do Rady Państwa za Caratu obszarnik Meysztorowicz. Dla wielu względów ustąpienie gen. Żeligowskiego—można uważać dla sprawy Wilenskiej dodatniem. Przez to bowiem usuwa się mniemanie, ogólne, a w tej liczbie i Ligi Narodów, że Litwa Środkowa została uzurpowana przez gen. Żeligowskiego, przeciwko woli ludności pod naciskiem władzy wojennej na rzecz Polski. Meysztorowicz jest poniekąd wybraniem ludności ziemi Wilenskiej i człowiekiem cywilnym, a więc nie może sprawować rządów wojennych.—

Gazety amerykańskie podają wiadomości o rezygnacji Amerykanki Panstwa, z powodu rozbieżności w sprawie Litwy Środkowej z Sejmem. Naczelnik podał projekt—wyłączenia Litwy Środkowej w stan niezależny—Sejm chce przyłączenia bezwzględnie do Polski. Sejm rezygnacji nie przyjął.—Wiadomość ta potrzebuje sprawdzenia.

TYMCZASOWE POROZUMIENIE POLSKI Z GDANSKIEM.

Wysoki Komisarz Ligi Narodów doprowadził do porozumienia tymczasowego Polski z Gdanskim—na następujących warunkach:

1. Polska może używać portu Gdańskiego dla swoich okrętów wojennych, dopuki sprawa ta nie będzie załatwiona przez Radę Ligi Narodów.
2. Polska zawiadomi Gdansk o liczbie okrętów w porcie. Gdansk nie będzie podnosił zarzutów przeciwko polskim okrętom wojennym porcie Gdanskim.
3. Porozumienie nie przesadza układowi dalszym obu narodów i Ligi narodów w tej sprawie.

POWRÓT UCHODZCÓW

Z nad Włgi i Donu, z obwarów Syberji i Ukrainy, z całej szerokiej, niemieckiej Rosji płynię do Polski fala uchodźców. Nic jej nie powstrzyma. Nie pomagają żadne ograniczenia i trudności, stawiane, przez sowieci. I oto jada całe szeregi pociągów nieskonczonych, monotonnych podobnych do siebie, jak dwie krople wody. W wagonach bydlęcych wracają ludzie do ziemi ojczystej, jada tygodnie, miesiące. Nie szemra-zycie wygnancze nauczyło ich cierpliwości i pokory.

I wreszcie-ciepł upagniony tej podróży bez końca: Baranowiec. Przybywające pociągi wyrzucają codziennie 5-6 tysięcy uchodźców, którzy rozkładają się obozowiskami na polach i czekają cierpliwie swojej kolei.

Muszą tu odbywać dziesięciodniową kwarantannę i poddać się różnym zabiegom dezynfekcyjnym, zanim im pozwola jechać dalej.

Zmęczeni i przyciębienie wszelkich wrażeń jest tak wielkie, że przeważnie nie znać na tych ludziach radości, że oto są na tej ziemi, do której tyle westchnień leciało z obczyzny. Są tak blyko kresu, ale czy zastana i jak zastana dom rodzinny? Wiele wai wojna zrownała z ziemią, zamieniała w zgłiszcz. Tróška ta przejmując każdego niemal, który w kraju co pozostał.

Wśród tego tłumu dżo jest oczywiście jednostek, dla Polski niepożądanych, których powrót jednak uniknąć niepodobna. Pomimo ostróżności, przedsięwziętej przez władze, codziennie masami przedostają się przez granice ludzie, omijający drogę legalną. Ida pieszko jada furmanami, koniami, a nawet na wielbładach. Wśród tych rzekomych uchodźców kryje się oczywiście sporo szpiegów i agitatorów w bolszewickich.

SPRAWA ŚLAZKA

Nareszcie! Tak z ulgą pewna westchnie każdy polak odczytawszy wiadomość o rozwiązaniu sprawy Gornego Ślaska, chociaż niebrzyd dla nas pomyśleć, gdyż po za obrebem Polski, pozostaje większa część ludności polskiej, przyznana Niemcom. Polsece przyznane: Powiat Pęcysznicki 10 kopalni. Produkcja wynosiła w 1920 r. 2,128,592 ton węgla. Powiat Rybnicki 9 kopalni—produkcja 4,420,950. Powiat Katowicki—21 kopalni—produkcja 8,657,572. Powiat Krolewska Huta—4 kopalnie—produkcja 2,108,877. Powiat Bytomski 10 kopalni—produkcja 4,322,365. Powiat Zabarki—4 kopalnie—produkcja 1,654,365. Pow. Tarnogorski.—1 kopalnia—produkcja 519,785. Razem 59 kopalni węgla.—Ogólem na Gornym Śląsku kopalni 67.

W czasie przyznania Polsece jest 9 hut zależnych—12 hut cynkowych, jedna huta ołowiu i srebra, 6 kopalni rudy cynkowo-olowanej, 2 kopalnie rudy żelaznej. Cały przemysł cynkowy pozostaje po stronie Polsece.

MARKA POLSKA

Marka polska w polowie listopada podniosła się z 7.000 za dolar do 2.300.—Fakt ten jest skutkiem: 1) rozwiązania sprawy Gornego Ślaska, 2) nowego kierunku w ujęciu spraw finansowych Państwa, przez Ministra skarbu Michalskiego, 3) Uchwalenia ostrego prawa karującego na zgniebienie spekulacji i paskarsztwa—oraz zainteresowania się kapitalistów cudzoziemskich handlem i przemysłem w Polsece.

KOMUNIKAT

29 listopada 1921 r.

Poselstwo Polskie w Tokyo—Komunikat N 2246/d

W myśl artykułu 96 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dn. 17/III 1921 r., Ministerstwo Spraw Zagranicznych uprasza, aby wszyscy obywatelowie polscy oznaczeni orderami cudzoziemskimi zamieszkałi zęgrania, przesłali za pośrednictwem Poselstw Rzeczypospolitej do Ministerstwa Spraw Zagranicznych podania o prawo noszenia rzeczonych orderów. Do podania maja być dołączone kopie dyplomów poświadczające przez Poselstwo Rzeczypospolitej lub najbliższy polski urząd konsularny.

Ministerstw Spraw Zagranicznych poleca zwracać uwagę wyjeżdżającym do Polski i./na zakaz wwozu do Polski bez uzurzędzonego zezwolenia Ministerstwa Skarbu rubli papierowych rosyjskich, jak również papierów wartosciowych w tych walutach i koron austriackich niestemplowanych. / Ustawa z dn. 11 marca 1919 r. Dz. Ur. Nr. 24 z dn. 12 marca 1919 r. Zakaz wwozu marek niemieckich został zniesiony Rozporządzeniem Ministerstwa Skarbu z dn. 10-marca 1920 r. Dz. U. Nr. 25/20 poz. 156./

2./ na zakaz a / wywozu bizuterji / Ustawa z dn. 15 lipca 1920 r. Dz. Ust. 62. poz. 404./

b./ wywozu walut zagranicznych i marek polskich / Rozporządzenie Ministerstwa Skarbu i Ministerstwa b. Dzielnicy pruskiej z dn. 31 grudnia 20, r. Dz. Ust. Nr. 18/21 poz. 104./ Aby uniknąć jakichkolwiek konfiskat sum i przedmiotów objętych zakazem, osoby, które pazejdzają przez Polskę tranzytem lub maja zamiar wrócić, powinny przy wyjeździe do Polski zadeklarować w granicznym urzędzie celnym wwożone sumy i przedmioty.

— 2 —

Wobec kowtarzających się nadużyć niemieckich władz granicznych przez Stentsch via Niemcy do Polski, Poselstwo Polskie w Tokio podaje do wiadomości osob zainteresowanych co następuje:

Reemigranci, których charakter jako takich uwidocznił się w dokumentach podróznich, a posiadających przy sobie waluty zagraniczne winni celem uniknięcia konfiskaty deklarować przy wyjeździe do Niemiec w granicznym urzędzie niemieckim, sume posiadanych przy sobie walut obcych. Na skutek tej deklaracji graniczne władze niemieckie wydają zgłaszającym certyfikaty upowazniające ich do wywozu tychże walut z Niemiec w zadeklarowanej wysokości.

Przejazd Przez Niemcy Musi Mieć Jednak Charakter Tranzytowy.

Zarazem Poselstwo komunikuje, że celem zabezpieczenia się przed wszelkimi ni następstwami mogącymi wyniknąć z zakazu władz niemieckich wywożenia walut obcych, osoby udające się do kraju win. y kierować się na Cdansk.

Tokio, dnia 15 grudnia 1921 roku.

Poznanski Bank Zimian, Tow. Akc. dawn. Związek Ziemiann.

Oddział rolniczo-handlowy.

prosi o poinformowanie czy na ryku tutajszym istnieje moznośc zbytu czystego alkoholu rektyfikatu, wyrobionego z kukurydzy.

Frągnie przeprowadzić te transakcje droga zamienna na wawunkach.

Eksporterzy tutajsi dostarcza B.P.Z. wielkie ilości kukurydzy. B.P.Z. zaliczaje odnosn y towar będą gotowke, bez cukru. Reszte ceny kupna plac. P.B.Z. rektyfikatem, który moze dostarczycy okreslonym terminie wladunkach okretowych.

— 3 —

WYWOZ BIZUTERJI ZAGRANICZNE

Ustaw z dn. 15 lipca 1920. r. /Dz. Ust. Nr. 62. poz. 404 / o zakazie wywozu zagranicę kruszców szlachetnych.

Art 1. Zabrania się wywozu zagranicę kruszców szlachetnych we wszelkiej postaci, jako to: w monetach sztabach i wyrobach oraz w stanie nieprzeobrażonym.

Art. 2. Każdy opuszczający granicę Rzeczypospolitej Polskiej ma prawo wywieść następujące przedmioty złote, srebrne lub platynowe do swego własnego użytku 1/ jedna obrączka słubna 2/ jeden zegarek kieszonkowy, ewentualnie z lancuszkami lub dewizką, 3/ dwa pierścionki 4/ pare kolczyków.

Art. 3. W szczególnych wypadkach Minister Skarbu zezwolić może na wywóz zagranicę również innych, w art. 2 niewymienionych wyrobów z kruszców szlachetnych.

— 4 —

WYWOZ WALUT ZAGRANICZNYCH I POLSKIEJ

Rozporządzenie Ministera Skarbu i Min. b. Dzielnicy pruskiej z dn. 31 grudnia 1920 r. o ograniczeniu obrotów dewizami i walutami zagranicznymi. Dz. Ust. No. 18/21. poz. 104.

Art. 5. Bankom dewizowym wolno dokonywać sprzedaży walut zagranicznych i dewiz osobom i firmom prywatnym wyłącznie dla celów następujących:

Pkt. f./ na koszty podróży do wysokości 1000 fr. szw. lub równowartości w innych walutach, jednorazowo na osobę, za specjalna adnotacja na paszporcie zagranicznym, g/ na koszty utrzymania osob zagranica, o ile pobyt ich tam jest uzasadniony, do wysokości 1500 fr. szw. lub równowartości w innych walutach miesiecznie na rodzinie.—

M. Moscicki
Sekretarz Poselstwa.

KORESPONDENCJA
Z CHARBINA

Sezon zimowy w miejscowym stowarzyszeniu Gospoda Polska, rozpoczął się bardzo uroczystie. Dzieki staraniom grona osob dobrej woli, postawiony został na scenie Gospody dotychczas w Charbinie i naturalnie w całej Mandszuri i Syberji, utwor Zapolskiej "T."

Sztuka postawiona z wielkim nakładem pracy i starania udala się znakomicie, a publiczność dała 9/10 której przedstawienie tego rodzaju, bylo zupełna nowoscia, odniosla głębokie wrazenie.

Interes, jaki wzbudziła ta sztuka, odzwierciedlil się w tutajszej kolonii w najrozmaitszy sposob i wywołal ożywioną dyskusję. Jedni proponowali by to przedstawienie jeszcze raz powtorzyć przy zniżonych cenach biletów, ażeby osobny miec zamozne i uczniowie szkol srednich, mogliby ten utwor na scenie zobaczyc. Inni znowu wyrazili zdanie, że utwor ten—lubo majacy dla nas wielkie znaczenie, jako wspomnienie naszych stonsunkow, nie nadaje się dla młodzieży, z powodu

zbyt realistycznych scen w I akcie, uwidoczniacjacych wpływ Zoli na autorkę. Ta wymiana zdann swiadczy chlubnie o szerokim zainteresowaniu się sztuką.

Grono amatorów naszego teatru, projektuje obecnie wystawienie drugiej sztuki podobnego rodzaju pod tytułem: " Policmajster Tagiejew".

D. 2. listopada b. r. ukazal się w Charbinie pierwszy numer gazety wydawanej w jezyku rosyjskim pod tytułem: "Rodnyje Kraja". Gazeta ta wydawana przez zbiorowe cialo przedstawiciel dzwicieln nowoutworzonych panstw, a mianowicie: Polski, litwy, Litwain, Ukrainy, Czechoslowacy, Jugoslawii, Gruzji i Armenii.

Gazeta poswiecona interesom ekonomicznym, handlowym, kulturalnym i informacyjnym tych narodow. kwestje polityczne—z latwo zrozumialych powodow—sa zupełnie wykluczone. Pierwszy numer przedstawia się bardzo przyzwioicie ciekawie, chociaz pomieszczone artykuly maja bardzo niejednakowa wartosc. Rownoczesnie z powazna rozprawą, o ekonomicznej przyszlosci Polski, lub o stanie Gruzji, znajdujemy "sensacyjna" wiadomosc, że jakis tam duchowny unicki /zapewne tych duchownych ktorzy za czasow rzadow wegierskich przyzylj z powodu korzysci materialnych i t. d.—Niemile wrazenie sprawia takze uzywanie slowa "Privislanskij Kraj" zamiast "Carstwo Polskoje" lub "Krolestwo Polskoje".

Pomimo tych usterek, gazeta ta, jako organ aluzacy dla naszego zblizenia z naszymi najblizszymi sasiadami, albo tez naturalnymi sprzymierzencami, zasluguje na jak najszersze poparcie. Zalowac nalezy, że w liczbie wydawcow i wopoldaktorow niema dotychczas przedstawicieli zywieli nam Finlandji. Przedstawicielstwo dyplomatyczne, albo tez jednostki prywatne tego kraju, powinny się postarac o zapalenie tej dotkliwej luki.

Dnia 9. listopada przyjezdzą do Charbina Biskup Katolicki z Gyrnya Ka, Gaaspe. Przyjazd Jego ma na celu otwarcie kongresu Katolickiego miejscowej parafji polskiej. Ohrazy kongresu maja potrwać caly tydzien, t. j. do dnia 15. listopada. Najwazniejsze kwestje biezace maja być omawiane w sekcjach: Szkolnej Wycho wawczej, Społecznej, Sekcji rodzicow, majacych dzieci w rosyjskich zakładach naukowych, Sekcji Młodziezy i t. d.

Ma być wygloszony caly zserg odczytów i referatow.

Kolonja polska w Charbinie zmniejsza się prawie ze codziennie. Zamozniejsi wyjezdzaja droga morska do Polski. /W zargonie polsko—charbinskim mowi się nie "do Polski" ala "do Kraju". Ma to nam przypomniec "Kraj Privislanskij"—/ Kilka mniej zamoznych zarzykowalo wyjechac do Czyty. Przyczyna tych wyjazdow jest przedewszystkiem ciarki kryzys ekonomiczny, który przezywa Charbin w obecnej chwili, i kompletna niemozliwosc znalezienia jakiegokolwiek zarobku.

Z drugiej strony przybywa do Charbina coraz to wieciej uchodzcow z Syberji, dla których zblizacjaca się zima bylaby tam do nie zniesienia. W Charbinie znalazliby się oni takze w polozeniu bez wyzalicz, gdyby nie miejscowy Konsulat i Towarzystwo Polskiego Czerwonego Krzyza, ktore to instytucje, pomimo szczipnych srodkow materialnych, wszelkimi sposobami staraja się przyjeść im z pomocą.

O zobikach naszej V—ej Dywizji z Zachodniej Syberji od bardzo dawna, nie mamy żadnych wiarygodnych wiadomości. Ostatnie listy z Krasnojarska oznajmiały, że dnia 1. sierpnia b. r. miał wyjechać stamtąd pierwszy pociąg z inwalidami polskimi na Zachód. Wszystkie późniejsze wiadomości są tak sprzeczne między sobą, że kompletnie nie można się w nich zorientować.

Sprawa budowy nowej szkoły polskiej i nowego kościoła w handlowej czesni. Charchina "tak zwanej Przystani", zainicjowana w czerwcu b. r. przez Delegata Papieckiego Ks. Biskupa De Guebriant, poczęła już przybierać realne formy. Dzieci starszym osob, którym sprawa wychowania młodzieży polskiej leży na sercu, jest nadzieja bezpłatnego utrzymania od Zarządu Kolejowego pięknej parceli—gruntu przy zbiegu ulic Diagonalnej i Aptekarskiej w pobliżu Warsztatów Mechanicznych. Urządzenie szkoły polskiej i ochrony dla dzieci w tem miejscu, przyczyni się wielce do kulturalnego rozwoju naszych robotników i rzemieślników, którzy w obecnej chwili, znajdują się pod silnymi wpływami różnych bolszewickich i bundowskich organizacji.

NA MOCILE

Na zapomnianej naszej mogile,
Nowe się życie rozwinię
Pszczółki zabrzecza, białe matyle
Słowik zanuci w gęstwinie,
Marzyć będziemy, że tam nad nami
Rosną debzaki mocarne
Co się pomierza siła z wichrami,
Harde wyniosła a karne
W lasach nurzając dumne swe głowy,
Korzen zapuści w ta ziemię,
Las odradzony piękny a nowy
Z mogił rodzące się plemię.

ROLICZ—GUMINSKI.

Korespondencja z Chabarowską—

Od końca maja b.r. z powodu przewrotu we Władywostoku jesteśmy odcięci i pozbawieni możliwości komunikować o sprawach naszych. Prawda, komunikacja z Charchinem statkami trwała, ale zarządzona przez władzę ścisła rewizja pasażerów uniemożliwiła przesłanie listów. To też pisząc nie wiem narazie jakimi drogami dotrze. W ogólnych zarysach przedstawia życie tutejszej kolonii polskiej.

Po masowym wyjeździe rodaków we wrześniu r. zeszłego na statku "Brandenburg" do kraju, kolonia polska w Chabarowsku zmniejszyła się na połowę, a i z tej liczby w październiku tegoż roku większość poddażyła za opuszczającą Chabarowsk Agencję Konsularną Polską do Władywostoku, Nikołaja i Charchina, t.j. do miejsc bezpieczniejszych. Pozostali uczuli się jak robotnicy na morzu, twornie się spoglądając w ponurą przyszłość, a jedyną tu polską instytucję "Dom Polski" stanęła przed faktem niechybnego zamknięcia. Jednakże grono energicznych natchnień stało się, aby rozpatrywać, czy możliwa będzie dalsza egzystencja Domu Polskiego, a również aby zebrać przedsięwzięte szeregi rodaków. Na wiecu tym zdecydowano wszelkimi możliwymi środkami utrzymać nadal D. P., wybrano nowych członków

PAMIĘTAJCIE O PREMJOWCE!

Każdy polak powinien kupić bondy państwowe!

Do nabycia w Poselstwie Polskim

Tokyo, Azabu-Zaimokuchō 55.

Zarządu i przystąpiono do pracy, która jednakże nie mogła być dość intensywna—bez środków.

Składki nieopłacane kilka miesięcy, niema również nadziei na najbliższe ich uregulowanie. Przeprowadzono ogólną rejestrację polaków, która wykazała, że w Chabarowsku i bliższych okolicach pozostało zgóra 150 rodzin. Liczba członków D.P. ściśle określić trudno z przyczyn wyżej wspomnianych /zaległość składek/ ale można określić około 40 osób.

Większość stanowią biuralisci i drobni rzemieślnicy, z powodu ogólnej w mieście stagnacji i przerwy komunikacji zarobków prawie żadnych niema. To też przy takich warunkach Zarząd D.P. przy najszerszych chęciach dużo zrobić nie mógł, były urządzone jednak w tym roku: 2 odczyty, 3 zabawy dziecięce, uroczysty obchód św. Józefa, takż 3 maja, a od 1—go lipca do 15 /VIII były prowadzone przez ks. J. Jurkiewicza i I. Krauzego kursy języka polskiego dla dzieci, na które uczęszczało 33 dzieci.

Po zamknięciu kursów urzędowo /4—ta/ zabawie dla dzieci, z popisami śpiewu, deklamacji i ćwiczeń gimnastycznych, a w końcu odbył się pocztunekel działy podwieczorkiem. Tegoraz dnia, miejscowy ks. proboszcz J. Jurkiewicz dopełnił poświęcenia nowego lokalu "Twa przy ulicy Lwa Tołstego L. 7, który czasowo, do polepszenia ogólnej sytuacji ofiarował bezpłatnie miejscowy przemysłowiec p. Kotarski. W skład zarządu D.P. wchodzi p.o. Prezesa p. L. Krauze i członkowie: ks. J. Jurkiewicz p.p. B. i S. Antoniewicz, Maliszewski, Naciekiewicz i panie J. Antoniewicz i Strzemiński.

Biblioteka przy D.P. jest czynna każdego dnia. Dolegliwie się odczuwa brak gazet polskich, a otrzymywane wypadkowo amerykańskie "Dziennik Ludowy" lub krajowa "Rzeczpospolita", czytają się chętniej, ale z zdarcia, Robione próby prenumerowania gazet przez Charchinaka "Gospode Polska," lub otrzymania chociażby przez przyczynionych nie powiodły się, na listy Zarząd nawet odpowiedzi nie otrzymał.....

Palaca potrzeba jest otwarcie stałej szkoły polskiej, z programem chociażby II klasowym, ale trudności z otwarciem jej są nie do pokonania. Zarządowi D. P. brak środków nie pozwala zadecydować uczynić tej potrzeby. Przeprowadzona ankieta wykazała, że poparcie rodziców o ile stan materialny obecny nie zmienia się ku lepsze, liczyć nie można, gdyż nie mając nic sami—dąc nie mogą, a zał dzieci, które już pokazały kursy szczerze garną się do wiedzy w języku kurejszym i z braku polskiej szkoły zmuszone są chodzić do szkoły rosyjskiej.

Cieźkie warunki ekonomiczne, obawa głodu i zimna tworzą kolonję. Przewodni a myśla jest

każdego polaka powrót do kraju, gdzie chociaż by były trudne warunki egzystencji, to przynajmniej między swoimi.

Dla osób posiadających walutę życie tu nie jest drogie i tak: drzewo 1215 rb. sazen kubiczny, mięso 18—20 kop., chleb czarny 8, biały 10 kop. funt, mleko 8 kop. butelka, jaja 10 szt. 25—30 kop. cukier 25 kop., nasło 70 kop., a warzywa wprost bąjecznie tanie.

W obiegu przeważa srebro przy kursie 3 rb. rebrum za i słoły lub jenc.

Otoż ci, którzy mają walutę mogą nieźle egzystować, ale takich jest wśród kolonji zaledwie kilku, większość ohywa się na t. z. w. "Pajku," który nie dosyć jest mizerny, lecz jeszcze obcinany i z wielkimi opóźnieniami wydawany. Dostac obecnie jakiegolwiek posade opłacana walutą niemożliwe. Zupelny jest zastój w handlu i w przemyśle, który teraz zamarł ostatecznie.

Lokale wszystkie są rekwizowane, w tej liczbie i niektóre domy obywateli polskich jak: Czymbowski, Smagi, Bobek i innych.

Ci którzy otrzymują t. z. "pajek," t.j. aprobowaną kartkę za lokal i światło nie godzą się na plac, boc i sami nie otrzymują. Właściciele niektórych tylko sklepów są tymi "szczęśliwymi" że otrzymują od swych lokatorów walutę.

W aptekach wielki brak lekarstwa jak: ryciny, walerjanki, aspryny, pyramidonu i t.d., których nawet za pieniądze nie można dostać—brak lekarstw powoduje szerzenie się chorób.

Taniósze warzyw obniżania się tem, że są uprawiane przez wszystkich posiadaczy "pajka" t.j. komunistów ogrody, Dziek temu, że mieliśmy dość ładne lato, praca ich nie jest straconą, warzywa obrabiali się dobrze. Obecnie sezon połowu "kety" /ryby/ dosc obfity, ale i tu nie jest dobrze, gdyż niema wcale soli, a sezon połowu kety ma się ku końcowi. Cena na rybe od 20 do 50 kop. zlot. sztuka.

Z każdym statkiem odjeżdża do przepelnionego Charchina nowa fala podróżnych. Z niecierpliwością czekamy otwarcia komunikacji z Władywostokiem, która mamy nadzieję zmieni naszą przymusową uziemność, co oby przedzej nastąpiło.

Le'on

Chabarowsk dn. 24. IX—21.

WARUNKI

PRENUMERATY: Adres Redakcji i
Przedpłata z przesyłką Administracji:
pocztowa roczne 9,10 sen Shihuya Shinchi 57
" półroczna 4,80 sen Tokio, Japan
Cena umiary 40 sen Area dla depesz: Polkom Tokio
Cena ogłoszeń stosownie do Office Address:
umowy. Shihuya Shinchi 57
Tokyo, Japan
Telegraphic addr: Polkom, Tokyo

ECHO of the FAR EAST

No. 6

FORTNIGHTLY NATIONAL REVIEW OF POLISH INTERESTS IN FAR EASTERN ASIA

1 January 1922

Krakow: Sukiennice.

織物屋 呉屋 (クラカウ)

Cracow Cloth Hall.

HOW GOOD HUSBANDRY IS INTRODUCED INTO POLAND.

continuation.

The management of the "Echo of the Far East" extends to all its readers the heartiest greetings of the season and the best wishes for a bright and happy New Year, coupled with the sincere hope that peace and goodwill will reign among all during the coming year.

It is an ancient custom in Poland to forgive and forget all ill feelings towards one's enemies at this season, so that the wishes are all the heartier towards friends, of which without doubt Japan is also one. The bonds between Japan are not merely such of friendship but also of thankfulness for the most generous and beautiful aid given in saving Polish orphans from Siberia.

Although the "Echo of the Far East" has appeared for a very short period we are grateful to all readers for their kind support and are glad to say that it is finding a larger and larger demand throughout the world. We trust that our readers find interest in our columns and will continue to favour us with their patronage.

The conomical stabilisation of Poland commenced from the moment of her attaining independence, with the ruins caused by the World war as a foundation and under pressure of the new war. These circumstances very much belated the progress, but the husbandry gradually improved.

Already now the situation, generally speaking, of Polish industry and commerce can be considered as favourable. The constant increase in production is perceptible and her commerce is spreading more and more abroad, whilst economical life at Home is gradually being released from war time restrictions and nearing its normal standard.

The most important problem for Polish husbandry is the coal question and here a constant increase in output is realised. During the occupation the output was only 50% of

pre-war times, whereas this has up to date increased to 83%, whilst the output of Brown coal is two and a half times that of pre-war production. Nevertheless we suffer from shortage of coal and the Polish industries and railways are thereby handicapped.

Exploitation of the mines is very intense and mining is carried on on a sound basis, galleries are reconstructed, shafts deepened and passages extended. Already 320 million Polish Marks have been invested in Mining machinery. Also about 340 million Marks have been spent on building houses for the miners, partly for social and cultural reasons and partly because of the increased number of men employed due to the eight hour shift system.

The output of the mining industry diminished after the war by 70% of the pre-war output, but there is a marked improvement.

As regards the production of oil, this varied according to the richness of the territory where new borings were made. The total production is 60,000 cars annually, of which 35,000 are consumed in the country, so that 25,000 carloads may easily be exported. The Government supports the exportation of Oil products, thus keeping the present satisfactory level of the several refineries. Surveys and borings for oil have been much developed of late and the Polish Oil fields present a large field for investment of capital.

The production of Salt is 20,000 tons monthly as compared with 15,000 previously. This article will form one of the principal exports, but chiefly in the form of chemical products, which latter industry is being developed very successfully in Poland.

The Textile industry, which was reconstructed since the end of 1920, is developing favourably and already in June 1921 showed a production of 60% of pre-war output, whilst it is steadily increasing. The output reaches 10 billion Polish Marks monthly, of which at least one quarter can be exported.

As to the Glass industry, which was very considerable before the war, but reduced to 12% of the pre-war output during the war, this is reviving steadily and has already reached 35% of the pre-war production. Generally the situation is very complicated as foreign Coke is used for this industry and owing to the low value of the Polish Mark transaction in this product are difficult, thus causing only a comparatively slow revival of the Glass industry.

During the war the Metal industry, which was one of the most important pre-war having a very considerable export to Russia, decreased during the war to only 15% of its capacity. It has by now improved to 50% of the pre-war output and especially in hardware and ironmongery goods. New workshops for engine building and rollstock are being opened.

The Chemical industry, as stated above, is being rapidly developed and has already reached 50% of its pre-war output, new factories being organised and being worked on home supplies of Salt, Wood, Ore etc.

The production of Sugar for the season 1919-1920 was 12,500 tons, whilst for the 1920-1921 season it showed 17,300 tons and a tendency for continuous increase is marked, as both territory and cultivation is improved.

In 1920 twenty-five million litres of Spirit were produced, which had reached a figure of 43 million litres for 1921, 30 millions being consumed in the country and the balance going to export, the greater part having already been disposed of.

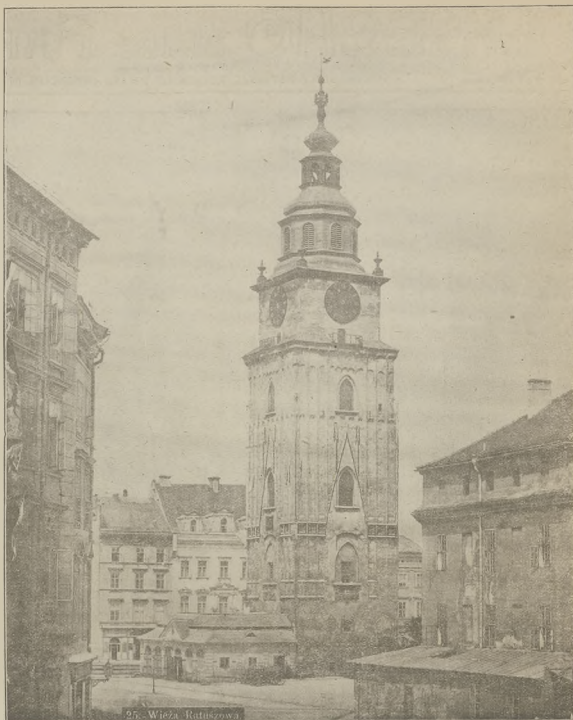
Other Potato products amount to about 60,000 tons of Potato flakes and Starch which are exported.

The Breweries are also gradually increasing their operations and the anticipated good crop of barley will probably still further favour this.

The Tanning industry showed 20% of its pre-war capacity in 1920 and 30% in 1921.

The number of workmen employed act as a further indication of the state of husbandry in Poland and we give a few figures here with;

Before the war.....	330,000
In 1920.....	266,000
In 1921.....	340,000

Krakow: Wieża ratuszowa. 公會堂 (ラカウ) Cracow Town Hall.

and it must be added that this figure is constantly increasing, whilst not all industries are as yet in operation owing to the political changes.

The gradual release from war restrictions is acting very beneficially to Poland's commerce, coal having already passed out of Government control and the crop after the new harvest will also be liberated, whilst the government has rejected proposals for leasing concessions for the wholesale exploitation of the products.

To assist internal commerce the Government intends in the near future to remove all restrictions, control offices and limit itself merely to 'prohibition lists' and customs dues, and this will doubtless cause a speedy return to normal production and consumption.

All these measures are expected to improve the value of the Polish Mark and the general state of Polish husbandry which have been depressed owing to the war and its aftermath.

Thus Poland is gradually returning to peaceful work and the exploitation of her natural riches, her geographical position, her capabilities, connections and traditions of husbandry. The first year of Polish husbandry has been very successful.

The future is very bright and the right decision on the Upper Silesia question will make Poland really independent.

THE TEXTILE INDUSTRY OF LODZ.

The Weaving industry can easily be considered the best organized industry of Poland and Lodz one of the largest centres thereof on the Continent. The Lodz cotton mills, their machinery and products are comparable with those of Manchester and Lancashire. Hence the Lodz products outwelled any others on the Eastern markets, whither they were sent in great quantities, Russia, Manchuria, China, Afghan and Turkestan being the principal markets.

The knowledge of territories, the ability of pleasing the tastes and needs of the customers among the various nationalities, the good quality, besides cheapness of the goods all made Lodz an industrial giant, which even the Great War failed to completely destroy.

At present the glorious revival of the Lodz industry is being witnessed.

The following figures for 1914 will give an idea of the Lodz cotton mills:

Fine Spinning Spindles.....	1,250,000
Vicuna Spindles.....	180,000
Mechanical Looms	36,000
Workmen	75,000
Electric and Steam power.....	80,000 H.P.
Cotton used annually	76,000 tons
Coal consumed annually	820,000 "

Annual output of the combined mills 70,000 "

or, taking into consideration the approximate width and the weight of cotton material something like 500 million meters are produced.

When the industry is completed and all in working form the mills will be able to satisfy the needs of the 30 million inhabitants of Poland and about 30% of the production will remain for exportation.

The percentage of the industry revived since the end of occupation is as follows:

by April 1st 1920	40.5%
by October 1st 1920	51.5%
by January 1st 1921	52.5%
by April 1st 1921	60.0%

Articles Produced:

The articles produced in the Lodz mills cover a wide range and a few are enumerated below; namely:

1) Calicoes, shirtings, nansooks, batiste, zephyr, satens, rope, piece and cretonnes.

2) Sheets, napkins, tablecloths, towels, handkerchieves, cotton scarves, aprons,

3) Various kinds of flannels and other warm materials.

4) Embroideries (Swiss), Lace sewing cottons, yarn, Berlin-wool.

5) Cotton braid, Rubber braid such as suspenders and bracers.

Wool and Half-Wool Industry.

Together with the Cotton industry the wool and half-wool industry of Lodz has also reached huge dimensions and is one of the largest centres on the Continent, having in fact the largest spinning mills on the Continent.

The woollen goods produced are without doubt of highest quality, and this can also be said about the half-woollen goods and materials which are used for lining etc.

The capacity of the entire industry was 61,000 tons of finished materials or 70 million meters.

The mills which have been renovated and put into operation again not only satisfy the demands of the country but can export about 40% of the entire production. The principal consumer of both cotton goods and also woollen goods is Russia.

Some figures of the woollen industry for 1914 in Lodz and its vicinity are given herewith, namely:

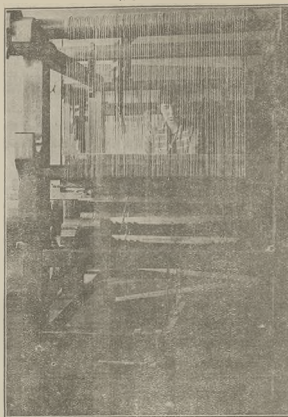
Various Spindles in operation.....	925,000
Mechanical looms working.....	14,000
Hand looms operated	10,000
Number of workmen employed	80,000
Electric and Steam power	69,000 H.P.
Quantity of Wool utilized	43,000 tons
Quantity of coal consumed.....	550,000 "

whilst the following figures indicate the revival of this industry since occupation by the Germans ended:

On April 1st 1920.....	18% of pre-war standard.
On October 1st 1920.....	25.5%
On January 1st 1921.....	35.5%
On April 1st 1921.....	40.5%

Some of the goods produced in the Lodz mills are the following: Cloth for overcoats, suitings, velours, gabardines, etc. woollen shawls, half-wool shawls, linings, alpaca, rugs, blankets, felt, hats, braids and ribbons.

(其 二)

Przemysł ludowy w polsce: Kłnie welniaków.
Textile Industry in Lodz—Reeling of Cotton.

Some Facts About Lodz

The town of Lodz belonged formerly to the Bishopric of Kujaw and was granted a township in the VX century thanks to the Bishop's endeavours. The Silesian and Saxonian weavers commenced to settle in Lodz in 1823 and in 1837 its population was 10,000 souls, whilst by 1840 it had increased to 18,600 inhabitants. The value of the products from the town amounted to over one million Roubles.

Since 1854 the town has developed at a surprising rate and at about that period the gradual conversion from hand to machine industry took place.

In 1860 the population numbered 39,000 and the production was valued at 2,600,000 Roubles.

In 1875 the population had reached 100,000 and the productions exceeded a value of 26 million Roubles.

In 1885 the population was 150,000 and the production valued 36.5 million Roubles.

In 1885 the population had more than doubled the last census and numbered 315,000, whilst its industries were valued at 90 millions.

In 1910 the town had already passed the half million mark in population and its industries had reached the figure of 196.9 million Roubles in value.

The textile industry is on the first place of all Lodz industries, over 569 establishments with over 1,500,000 spindles being in operation. The number of workmen employed therein in 1910 was 82,086; all other industries of the town 7,350 hands making the total number of employed in all 88,121.

The value of the products from the Textile industry in 1910 reached 187.4 million Roubles whilst all other branches of industry reached only 9.5 millions, making a total for all industries of 196.9 millions.

One third of the production in Polish territory under Russian rule was produced in Lodz and occupied a quarter of all the workmen employed. The three largest Cotton mills of Lodz before the war engaged 7,500 men, 7000 men and 4200 men respectively and the former occupied a space of 150 hectares, of which 80 hectares were covered with buildings.

Lodz is the centre of industry in Poland with the neighbouring places, such as Zgiera, Pabia, Nice, Wola, Tomaszow etc. also industrial points, the whole district around Lodz containing 1975 establishment employing 267,800 workmen and the value of the productions amounting to 429.4 million Roubles.

From almost the very beginning of the war all factories had to stop work, owing to the lack of coal, the German army stopping all supplies being despatched. When Lodz was occupied by the Germans the entire stock of raw materials, goods and inventory was robbed and the later wilfully and premeditatedly destroyed. The

Przemysł tkacki w Łodzi. Przygotowywanie szpilek do przędzalni.

織物工場 (ローランド)

A Polish Home Industry—Weaving Homespuns on handloom.

(其 一)

electric power station was also stripped of the machinery and thus all works were cut off from their power supply. With a view of destroying the Lodz industry for many years the Germans removed all brass parts from machinery they were unable to remove entirely, but fortunately it did not cripple the industry as effectively as was anticipated, for as soon as raw materials and coal were obtainable again this industry revived very speedily. Up to the present about 50% of the prewar looms and spindles have been put into operation again and although the production is still much below pre-war standards, it is nevertheless sufficient to cover the demands of the population and leave quite a large percentage over for exportation, which not only goes to the neighbouring countries, but also as far as America.

The Imperial Family Council met on Friday morning, being called to order by the Crown Prince. It was explained that Article 19 of the Imperial Household Law provides for the appointment of a Regent in the event of the protracted illness of the Emperor; Article 20 provides that the first choice for Regent shall fall on the Crown Prince if he be of age and Article 13, provides that the Emperor, the Crown Prince and the eldest son of the Crown Prince attain their majority at the age of 18.

Owing to the protracted illness of the Emperor of Japan which, according to statements of the Physicians, show that there is little hope that His Majesty will ever be able to resume active rule, it has been deemed necessary to appoint the Crown Prince as Regent.

STEP FORWARD IN SETTLING THE VILNA DISPUTE

"The resignation of General Zeligowski, who surrendered the supreme power at Vilna, should be looked upon as a step forward in the question of a peaceful settlement of the boundary dispute between Poland and Lithuania, says a Tokyo resident, familiar with the Baltic situation, in reference to a Reuter telegram published in The Japan Times yesterday.

"Taken from the international point of view, his resignation may be considered desirable for the following reasons:

"1.—General Zeligowski has occupied Vilna on his own initiative. His presence in Vilna was hindering the settlement by the league of Nations of the Polish—Lithuanian dispute. Therefore his resignation will facilitate that task.

Four Sons of the Empereur of Japan : Prince Regent, prince Sumino-miya, Prince Taka matsu-no-miya and Prince Atsu-no-miya.
Regent Japonji Ksiaze Hirohito z bracmi ksiazetami Suminomiya, Takamatsunomiya i Atsunomiya.

CROWN PRINCE OF JAPAN DECLARED REGENT

On Friday the 25th November 1921 at 2.30 p.m. consequent upon a meeting of the Privy Council the following Imperial Rescript, appointing the Crown Prince, Hirohita, as Prince Regent, was issued:

"It is hereby declared that in consideration of our inability to conduct in Person the affairs of state owing to Our long continued indisposition, the Imperial Crown Prince Hirohita has this day, after due deliberation of the Imperial Family Council and the Privy Council, been constituted Regent."

The above edict bears the sign manual of the Emperor and the signatures of the Regent, the Ministers of the Imperial Household Department and the Prime Minister.

According to official bulletin His Majesty has always been frail in physique, having endured several severe children's diseases besides suffering from brain fever three weeks after birth, all of which have reflected adversely on his physical and mental development.

During his active region he has, moreover, been taxing his abilities very severely, with the result that his power of memory has particularly declined and owing to difficulties he experiences in articulation he is often unable to express his thoughts.

This decline in his health became noticeable in fall of 1919 and since that time the Crown Prince as well as the Empress have taken over an increasing share of His Majesty's duties.

General satisfaction is expressed over the choice of the new Regent, whilst sorrow is universally felt over the condition of the Emperor which makes this change necessary.

"2.—The supreme power in the district of Vilna will pass from the military hands into civil.

"3.—The supreme power passes to Mr. Meyszowicz member of an old land—owning family. He has been well known for a long time in the district of Vilno and enjoys an excellent reputation: his fortune makes him quite independent.

"Formerly, when Lithuania belonged to Russia, he was elected by the population of Vilna district, first as their representative to the Duma and then as a member of the Council of State. This proves that Mr. Meyszowicz enjoys the confidence of the population of the Vilna district and possesses a great knowledge of local affairs, which is a very important thing for the difficult task of governing and settling the disputes."

POLISH ARTICLES OF EXPORT AND IMPORT

West & South Africa.

Import to Poland.

Peanuts, palm kernels, cocoa,

Export from Poland.

Sugar, spirit (brandap, liquors)
cotton materials.

South America.

Coffee, raw hides, salpeder,

Starch, sugar, cement, bentwood
furniture, basket ware, cotton
materials.

England.

Herrings, porcelain clay, chemi-
cals, combed wool & cotton
yarns, wool materials, leather,
pig—iron (certain kinds), iron
goods and machinery.Barley Peas, Beans, Clover seeds
Onions, Timber, Boards, Wicker
and Basket ware, Eggs, Starch,
Sugar, Spirit, Wax, Spelter Para-
fin.

Argentina.

Corn, Oilseeds, Quebracho, Hides
& Tallow.Sugar, Spirits, Cement, Bentwood
furniture, Basketware Cotton ma-
terials.

Australia.

Animal Tallow, Wool, Australian
wood, Phosphorites.

Cement and Cotton materials.

Austria.

Pears, Apples, Wine, Mineral wa-
ters, Magnesite, Chemicals,
Cotton Yarn, leather goods, iron
goods, machines, fancy goods,
ready made clothes, surrogates
of coffee, paper, cardboard.Chicory, Meat, Sausages and Ham,
Cattle, Pigs, Spirits, Timber,
boards, basket ware, raw hides,
coal & coke, naphtha, benzine,
lubricating oils, soda, zinc tissue
paper.

Belgium.

Acids, chemicals, combed wool,
wool & flax yarn, glass & glass
ware, iron ware, machines.Clover seeds, chicory, eggs, timber,
boards, bran, poppy-seed & lin-
seed cake—naphtha, benzine, lubri-
cating oils.

Brazil.

Tobacco leaves, coffee, cocoa,
cauchouk (ebonite).Spirits, cement, cotton goods, bent-
wood furniture, basket ware.

Bulgaria.

Tobacco leaves, vegetables.

Woollen & cotton goods, iron ware.

China & Japan.

Seeds, fruit & vegetable oils, aro-
matic oils, mulberry, tea, raw
silk.

Spirits, woollen & cotton goods.

Czecho-Slovakia.

Hops, acids, beer, mineral waters,
porcelain clay, glass & china wa-
re, soap, mill & spirit factory
installations.Sugar—beet seeds, hops, pigs,
naphtha, benzine, lubricating oils,
soda, salt.

Denmark.

Herrings, dairy machinery.

Boards, cement, woollen & cotton
goods, china & porcelain pro-
ducts.

Finland.

Fish, wood, wood—pulp, paper,
Bertholet salt.Sugar, flour, woollen & cotton goods,
superphosphates, coal, metal goods.

Florida.

Phosphorites.

France.

Vegetables, grapes, nuts, apricots,
cognac, wines, sardines, olive
oil, mineral waters, chalk, turpe-
tine, silk materials, clothing,
fancy goods, combed wool
leather, machines, drugs, cosme-
tics.Peas, beans, eggs, timber, boards,
hides, tissue paper.

Spain.

Grapes, bananas, oranges, wines,
sardines, iron, ore, pirites, lead.

Starch, sugar, soda.

Greece.

Figs, currants, wines, magnesite,
olive oil.Coal, coke, woollen & cotton
goods.

Holland.

Vegetables, cheese.

Timber, boards, hides, bran, pop-
pyseed & linseed cake, cement,
soda, basket ware.

Dutch East Indies.

Copro, tobacco leaves, bamboo,
cane, quinine, guttapercha, rice,
tin.

Spirits, cement, cotton goods.

East Indies.

Rice, cotton, jute, myrobalsams,
sago.Starch, sugar, spirits, cement, cot-
ton goods.

Canada.

Grain, asbestos.

Sugar.

Germany.

Wine, beer, artificial manure, tan-
ning chemicals, dyes, chemicals,
drugs, iron ware, machines,
glass & porcelain ware, zinc,
haberdashery, toys, paper.Barley, hay, apples, timber, boards,
pit props, hides, fire clay, lime,
naphtha, benzine, lubricating oils,
eggs, butter, bran, poppy—seed
& linseed cake, poultry, zinc,
lead, paraffin.

Norway.

Herrings, cod—liver oil, stone
(granite, spat), pirites.

Sugar, cement, soda, starch.

Portugal.

Cork—wood, sardines.

Sugar.

South Russia.

Grain, iron ore, pig iron, phospho-
rites, lubricating oils, distillery
refuse (fusel oil), crude oil,
cattle.Cotton & woollen goods, agricultural
machines, metal goods, fancy
goods, & all sorts of products.

North Russia.

Seeds, flax, hemp, Timber, wood
pulp, fresh & dried fish, butter,
wool, hides, Russian leather,
skins, asbestos, bones, rags.Cement, coal, coke, woollen yarn,
woollen goods, agricultura,
machinery, chicory, hops, spirit,
hides, leather, metal ware, paper,
ochre, artificial manure.

Roumania.

Wheat, seeds, fresh fish.

Coal, coke, soda, woollen & cotton
goods, iron, iron goods, agricul-
tural machinery, tissue paper.

Serbia.

Dried prunes, ores (from Bosnia).

Cotton & woollen goods, iron and
ironware.

Switzerland.

Cheese, Chemicals, Silk, iron im-
plements, machines, aluminium,
chocolate.Timber, boards, eggs, starch,
sugar, spirit, bran, poppy—seed
& Linseed cakes, naphtha, ben-
zine, lubricating oils, soda.

Sweden.

Fish, Herrings, granite, felspar,
iron—ore, cellulose and iron.

Poppy & Linseed cakes and soda.

European Turkey & Asia Minor

Tobacco Leaves, Figs, Nuts,
raisins, dates, tanning chemicals.Boards, sugar, spirits, cement, coal,
coke, woollen and cotton materi-
als, iron and iron ware, china
and porcelain goods.

Italy.

Vegetables, grapes, nuts, apricots,
peaches, cherries, lemons, oran-
ges, almonds, chestnuts, olive
oil, marble, asphalt, sulphur,
silk, macaroni, rice starch,
salami.

Dials, starch, soda.

Sugarbeet seed, coal, coke, soda
cotton & wollen goods, ironware,
agricultural machinery, crude oil,
naphtha' lubricants, potassium
soda, superphosphate.

Cotton, cedar, mahogany, walnut,
rosin, rubber, animal tallow, furs,
vegetable oils, turpentine, nickel,
copper and machinery.

Peas, beans, seeds, wickerware,
hides, wax (earth), paraffin.

The trade with the abovementioned countries lying over sea is carried on through the ports of Danzig (Gdansk), Odessa, Hamburg, Braila, Galatz and other Baltic and Black Sea ports, whence it passes through the large Polish inland centres of commerce of Warsaw, Posen, Cracow and Lemberg for distribution in the interior, whilst the goods for export from Poland are concentrated in the above stated centres and despatched overseas via said ports.

The neighbouring countries utilize the large rivers, such as the Danube, Elbe, Dniپر and the network of canals as a means of transportation whilst the Vistula is Poland's water-course or highway for transportation when it is desired to avoid high railway freights.

FORMERLY THE LAND-UNION

The agricultural-commercial branch of this bank requests information whether it is possible to create a market for PURE SPIRIT of maize.

Exporters to supply maize in large quantities to the Posen Land-Bank against which the Bank makes advance either in cash or sugar, the balance being payable in spirit, which can be supplied at regular periods and in bulk.

The Polish Childrens Relief Committee has pleasure in tendering its heartiest greetings and good wishes for the season to all its benefactors and supporters and in especial to the Japanese Red Cross Society for all its benevolent and generous assistance extended towards our unfortunate orphans both in Siberia and whilst en route via Japan for their destination.

The work of the Committee is by no means ended for there still remain many thousands of children in Siberia to be saved and repatriated, which work is, however, greatly retarded owing to lack of funds, so that the Committee is still in need of liberal support and expresses the hope that it may look towards its past patronage in a similar light in future.

During the past year some 388 Polish orphans were evacuated from Siberia with the aid of Japanese protection and during their sojourn in Japan tendered by the Japanese Red Cross Society in a most bounteous and hearty manner, leaving its shores with nothing but good feeling and wishes for their benefactors.

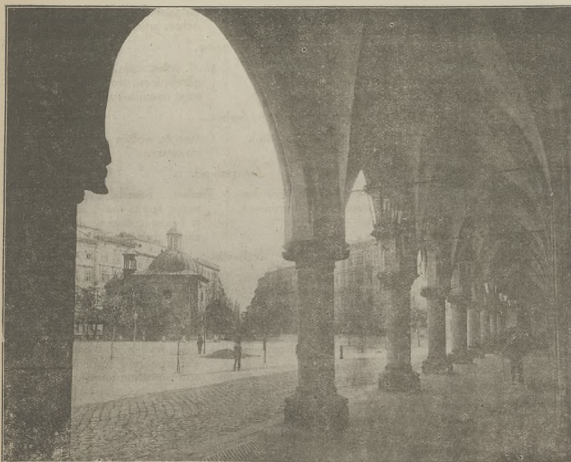
Of this number one small girl six years of age was obliged to remain behind in Japan, when all the others sailed for America, owing to contraction of typhoid fever. She was, however, brought safely through her illness, thanks to the tender cares of the Japanese Red Cross doctors and is now hale and hearty with the Committee here awaiting despatch when the next group of children will be sent off.

This little child, Maria Niewinavska, wishes all her benefactors and friends, in the name of all the Polish orphans who have passed through Japan, the heartiest good wishes for a Happy Xmas and Prosperous New Year.

Office Address :
Shimo Shibuya Shincbi 57
To'yo, Japan
Telegraphic addr.: Polkem. Tokyo.

Annual subscription including postage	Y. 9.50
6 months " " " " " " " " " " " "	" 4.83
Single copy	" .40

Publisher: Editor:
Anan Bielkiewicz W. Piotrowski

極東の叫び

新 年 號

本納刷印

日 十 三 月 二 十 年 十 正 大

(可認物便郵種三第 日一月十年十正大)

行 發 日 一 月 一 年 一 十 正 大

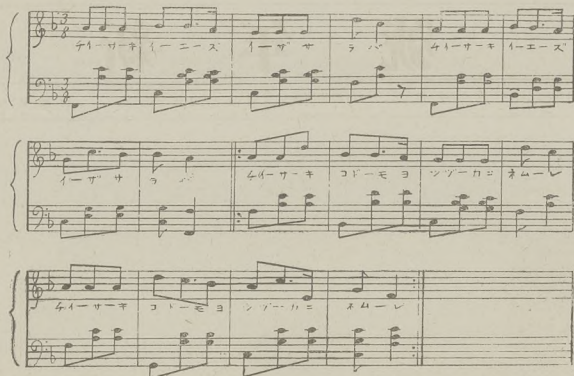
目 次 (號六)

讀者諸賢に	二
新ボイランドの印象	二
千八百三十一年の波蘭反亂紀念日	三
波蘭—歐洲列國中の第六位の國	五
ボイランドの石油工業	六
ウイルナ州問題	八
東方市	八
波蘭の富力	八
クリスマス、イヅ	八
ボイランド偉人傳	九

第 六 號

基督を訪れし牧者

讀者諸賢に

「極東の叫び」社幹部は本誌の愛讀者諸君に對し、謹んでクリスマス及新年の御挨拶を申上げ、且大正十一年が諸君に對し平安と繁榮の一年たらんことを切望致します。

波蘭では古來の風習として、クリスマス當日には總の友人に對して一層深厚な友情を持ちた爲めに、互に教し合ひ以前有して居た惡感も綺麗に忘れて終ふことになつて居ります。日本は波蘭の親交國でありますから、波蘭は此際更に深厚な友情を以て日本に對するであります。日本、波蘭兩國は唯に友邦であるのみでなく、波蘭は日本が在亜伯利亞波蘭孤兒救濟事業に與へられた多大な援助に對して深甚なる感謝の念を有すると共に又絶大な好感をも有して居るのであります。

本誌は發刊以來未だ極めて短日月を経過したに過ぎませんが、已に多數の愛讀者諸君の御援助の下に次第に發行部數を増加し汎く全世界に行渡るようになりつて居りますことは實に欣喜の至であります。諸賢に對し茲に盛大なる謝意を表する次第であります。我等は諸賢が本誌の記事に對し興味をも有して居らるゝことを確信しますが、何卒今後も更に一層の愛顧を垂れ給はんことを切望致します。

極東の叫び社

波蘭孤兒救濟會は、本會の保護者及援助者諸君、殊に衰へたる波蘭孤兒の西伯利亞及日本滞在中に絶大なる救助を與へられた日本赤十字社に對し謹んでクリスマスの御挨拶申し上げます。西伯利亞には今猶、救助し故國へ送還すべき幾多の無縁の兒童が殘留して居りますが、本會の事業は未だ終了して居ないのであります。如何せん目下は資金の欠乏の爲め事業は中絶状態にあるのであります。今後とも皆様の御同情と御援助を受ける必要を感じて居ります。何卒將來も過去と同様に御助力下さいませう只管御願ひの申し上げます。

只今迄に日本の方々の御助力を受けて西伯利亞に波蘭に送還しました波蘭孤兒の數は、約三百七十名に達して居ります。此等の兒童の日本滞在中は、日本赤十字社の深大の御同情を受けました。故に彼等は、恩人なる日本の方々に對する好感と感謝の念を懷いて、日本を出生して行きました。此等の兒童の中、今年六歳の一小女は、不幸に

して寧扶斯病に罹りました爲め、唯一人後に取り殘されましたが、日本赤十字社醫師の懇切なる治療により、病氣も平癒し、目下は頗る健康となりまして、本會に滞在し、次回に送還せらるゝ兒童等と共に渡米する日を待つて居ります。

此小女、マリヤ、ニウキノブスカは、日本を通つた波蘭孤兒總體を代表しまして、日本の恩人及友人の方々に對し、謹んで新年の御挨拶を申し上げます。

波蘭兒童救濟會

マリヤ、ニウキノブスカ

新波蘭の印象(三)

ウィルアム、ボーデン氏

波蘭人の長所

波蘭人はアングロ、サクソン民族とつて一の驚異であることは疑ふの餘地がない。彼等の容貌と言ひ、風采と言ひ、英國人を除いては、米國人に最もよく似てゐる。一國民として米國人よりは遙かに固決心に富み、同情心に富んでゐることは既に周知の事實である。また彼等が語學に秀でてゐることも、米國人なぞと遠く及ぶところでない。尤も是は國法によつて少くも一若しくは其以上の外國語を學修すべきことを一般に規定されてゐるからであるが、二三の外國語に通じない波蘭人は無いと云つても過言では無い。五六個國語に通じてゐる者も澤山ある。

波蘭の貴族社會

波蘭國內の民主化は實に驚くべき勢を以て進み、以前の農民階級から一躍國家樞要の位地に這上つた者も決して少くはない。しかし今日國同のあらゆる方面の活舞臺に立つて重きを爲してゐる

人々は智的方面の中産階級の人々である。貴族社會は何處も同じこと、昔の夢の様な生活を續けて行く譯にはなかつた。殊に獨立帝國や他國の皇室に受けの良かった波蘭貴族連は最も窮地に在るものゝやうだ。

一般に言はば、ワルツワ邊の貴族は貧しい方從つて極めてシンプルな生活をやつてゐる。地主と云つても最近數年間に其土地から上がつた利益などは總無きでもないが極く僅かなものであつたし、また、金を持つてゐる者とも今となつては其金の價值は御話にならない程僅少なものとつた。

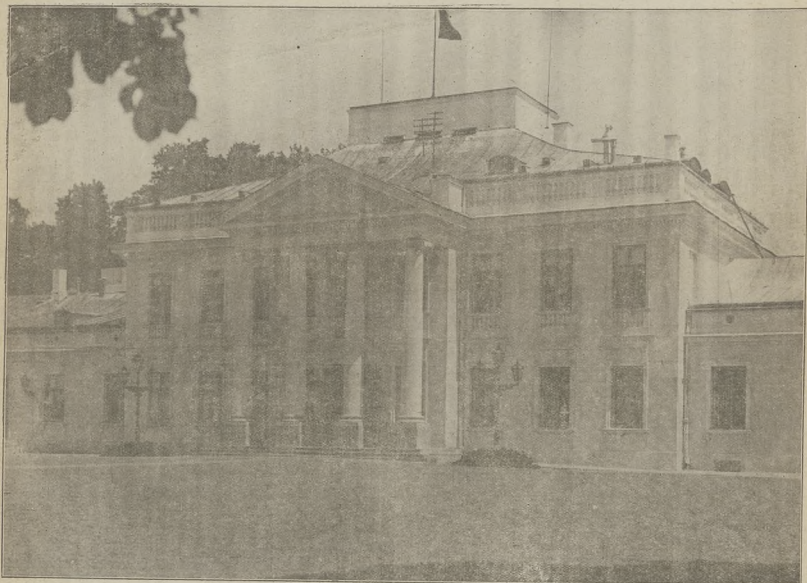
波蘭人は一面に於て非常に宗教心の深い國民であることは何言ふまでも無いことと思ふ。で同國人に就て何にか話をするに當り彼等の宗教的方面に關して何事も言はぬとすれば、それは波蘭人に就ての話としては極めて不完全なものであると思ふ。同國に於ける教會側の事業には一寸他國では見られない偉大なるものがある。病院も孤兒收容所も其他ありとあらゆる社會事業は凡て教會と深い關係を持つて居る。また軍隊附の牧師の立派な態度、其熱心振、其愛國的精神に富んで居る點などは實に驚くばかりである。尚ほ牧師の指揮の下にあるボーイ、スカウト運動も益々光を發して來るもの、如く思はれる。

尚ほ同國は世界の學界にも重きを爲してゐること忘れてはならない。波蘭の婦人科學者として有名なマダム、キュリ夫人も波蘭人で、ノーベル賞を二回までも得た學者は世界廣しと雖獨り此夫人一人だけである。次に英國に於ける現在の有名な小説家として知られてゐるジョセフ、コンラッド氏も波蘭人であり、クオ、ワデス、ワトリロジで世界に知られたシンギヴィチ氏それに作曲家としての大家ショパン氏其他ホフマン氏、パデムスキ氏等が皆波蘭人であることは人の知るところである。

波蘭の將來

最後に波蘭の將來に就て一言したいと思ふ。此國民は珍らしい程家族的色彩に富んだ國民であつて、殆んど國民全般が同一の處語を使用し、地方によつて言語を異にする如きことの無いのは言ふまでもないが、地方々々特有のデアレクトと言ふべきものは殆ど無い。それに國民は九十九パーセ

ベルウエーデル宮城

Warszawa: Belweder.

Palace Belvedere, Warsaw

ントまでカリツク教徒である。要するに言語の點に於ても、奉ずる宗教の點に於ても彼等の中に少しの相違點を認めない。而して是が獨り波蘭國に在る同國民に限らず、以前獨逸露の三國に住んでゐた波蘭人に限らず、また米國に居る者にも等しく共通する點である。

次ぎに經濟方面より觀るに、波蘭には多くの鐵山があり、殊に上部シレヤの鐵山地方が同國に與へられる時には國外へ石炭を輸出し得ることと思ふ。尚ほ國内所々に大森林があらで、近頃政府は其を切拂つて輸出してゐるやうだ。また東部ガリシヤには有名な油田があり、且つダニツヒに流れ落ちるグイストラのやうな大河が國内を流れてゐるので運輸上極めて便利で、從つて今後國家の發展上大いなる意義を有するものと思はれる。

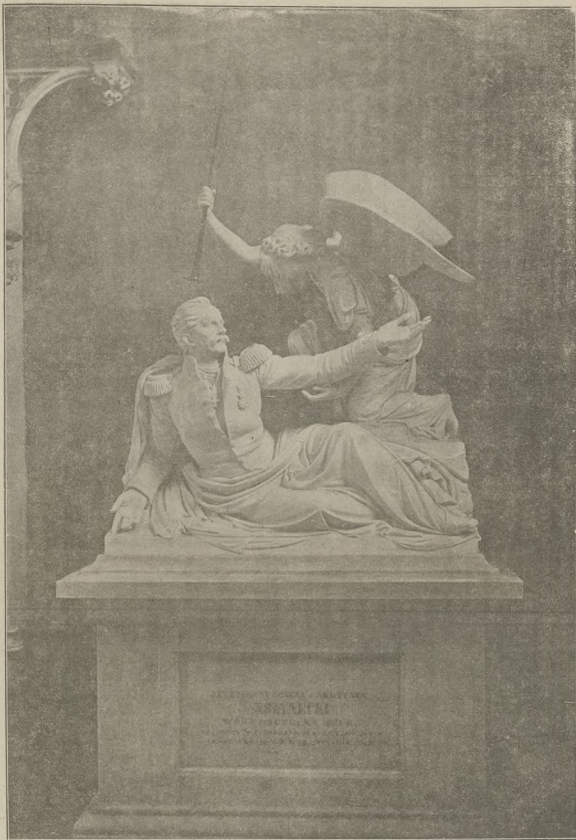
千八百三十一年の

波蘭反亂紀念日

波蘭は日本と同様に、時代に順應して舊衣を脱し新衣を着する歴史の時期を通過して來た。萬物の改造せらるべきことを教ふるは佛教であるが、その時代より新時代に推移する改造期を経たつたのである。而して波蘭の改造は十八世紀であつて、日本のそれは十九世紀であつた、病人の危篤期の甚だ危険なる如く、又一國民一國家の改造期は海に圍繞せられ居るを以て、其如き時期にして四周も敵に乘せられることはなかつた。而して日本人は健全なる精神を以て、よく舊來の信仰、習慣、形式を近代の要求に適應せしめ、單に亞細亞に於いてのみならず、全世界各國中に在りて最大強國の一となることが出來た。

波蘭は全然日本と相異り、國の周圍は數世紀に亘り常に併吞の危機を招へる隣邦に圍繞せられ居たるを以て、危險なる改造期に於いて、露獨逸三ヶ國に攻撃せられ、内争の爲め衰微の極に達し居たる際なりし爲め、漸次右三國に征服せられて仕舞つた。然れども波蘭國民は常に獨立を望み、改造事業を停止せなかつた。時に同事業は極めて心によりて常に支持せられて居た。故に波蘭は三國に分領せられ居たる一世紀以上の期間中にもえず其敵と戦ひ來つたのである。ナポレオン一世の麾下に在りて波蘭人は波蘭の古有を繼續せんと欲する諸國と戦ひ又屢々反亂を企て獨立を計つたが、不幸にして敵の爲めに鎮壓せられた。斯くて波蘭の爲に戦つた幾多の忠勇なる人々の血は、

碑の軍將キツニゼタスる在に内會教會コムミド市ウソルワ

Pomnik Generala Skrzyneckiego u Dominikanow w Warszawie.

Monument of General Skrzynecki in the Dominican Church, Warsaw.

は露國の獄屋に於いて或は西伯利の流刑地に於いて流された。又彼等は獨逸及埃太利の獄中に於て殺戮せられた。然れども絶えず彼等に代はる人々が起つて、獨立の爲めに戦つたのであつた。

是が爲め反亂記念日は波蘭人の休日となり、其日には最大なる犠牲を拂ひたる人々に對し敬意を表する習慣となつた。此種の記念日の一は千八百

が反亂の始めてあつた。波蘭人は直に臨時政府を組織し、クロビエスキ將軍を其元首とした。斯くてクロビエスキ將軍は主權者となつて居た。後に至りてラヂウエル公が主權者。其後露國は四百萬の大砲を擧げたる十五萬の軍勢を送つて波蘭を或めた。其時波蘭軍の兵力は僅に六萬、砲数は百二十丁であつた。始めストムセツタの會戰に於い

はスカルゼネスキ將軍であつて、兵力は十萬に増加して居た。再び戰闘は開始せられ波蘭軍はワウエル、ドムウエル、及びイガンの戰闘に於いて勝利を得たが、オストロレンカに於いて多大の損害を被り、遂に退きの能ひなきに至つた。其後波蘭軍は軍隊を二分し、一隊はルシニアに進み、他の一隊はブラガに進んだ。此時露軍はピストラを横ぎりて、兩側面よりワルソーに攻め來たり、又バシユクウイ將軍の率ふる露軍はブラガを襲つた。クルコビエスキ將軍は包圍せられたる後遂に露軍に降服したが、波蘭政府は其行爲を認めずして同將軍を免職した。遂に波蘭政府は露軍と交渉し、議会上院其他の政府の機關はワルソーを撤退するの能ひなきに至つた。これが爲め波蘭軍隊は甚だし窮地に陥つたが、敵將ルビンスキーに降るを潔とせずして、獨逸領土に入り武裝を解除した。

ニコラス皇帝は此反亂を鎮定したる後、波蘭軍隊を解し、憲法及議會を廢し、學校及役所を悉く露國化して仕舞つた。加之特別委員を設け、些少なる口實の下に波蘭人を西伯利に流刑し、其財産を沒收すとした。此反亂は遂に斯く失敗に終つたが、國民の愛國的精神を復活せしめたことは實に驚くばかりであつた。其後千八百四十六年、千八百四十八年、千八百六十二年、千八百五十五年及千八百五十八年に獨立戰爭があつたが、最後の企畫に於いて勝利を得、遂に完全なる獨立をなすに至つたのである。

Shime-nawa

年の始めを

壽きまゐる

大正十一年一月元旦

波蘭兒童救濟會會長

アンナ、ビルケヴィナ

東京府下澁谷新地五十七番地

百三十一年十一月二十九日に對するものである。波蘭分制後其領土の大部分は露國に傾せられることとなつたが、最も殘忍なる暴君ニコラス一世の代に當り、一大反亂が起つた其時の波蘭總督は波蘭の國狀を毫も解さざるコンスタンチン公であつたが、彼は才智乏しく、下劣にして兇暴なる品性の持主であつた爲め、全然一國の統治をなすに適す

ルカシエスキによりて企てられたのであつたが謀成らずして彼は捕へられ、露國皇帝の命によりて眼を剝り取られ、殘酷なる苦痛を與へられた。後虐殺せられた。此殘忍なる振舞を見たる波蘭人は遂に反亂を起し、千八百三十一年十一月二十九日旅手ウイソツスキに引率せられて總督府を襲撃し、總督及其軍隊をワルソーより追拂つた。こ

でドウウエルニスキ將軍は、ゼースマル將軍の率ゆる露軍を撃破し、次いでワウエル、オルスジ、グロホフに於て激戦が行はれたが、此戰闘に於ては敵軍は非常なる大軍勢であつたが、波蘭軍の旗色は惡かつたが、勇敢に戦つた爲め敗北はせなかつた。グロホフ戰の後兩軍共に甚し疲勞した爲め、暫時戰闘を中止した。此時波蘭軍總指揮官

波 蘭

歐洲列國中第六位の國

波蘭はリガ條約による領土獲得により面積人口に於いて歐洲列國中の第六位を占め、面積に於いては露、獨、佛、西、瑞に亞ぎ、人口に於いては露、獨、英、佛、伊の次位を占むるに在り。露、獨、英の條約締結前に於ける波蘭の總面積は十萬平方哩ありしが、リガ條約締結後に割讓せられたる地域五萬平方哩を加へ結果、人口の増加率は比較的少なりしも面積は約三分の一の増加を見た。

本誌には特に最新波蘭地圖を添附せるが、茲に同國一般地理を説明し讀者の參考に供せん。波蘭とは波蘭語の「ポルスカ」にして平野國の意なり。而して波蘭國は其國名の如く一大平原國にして西方の獨逸小平原と東方の露國大平原との中間に介在して兩者を聯絡す。此波蘭大平原は國內を貫流する河流によりて分離せらるゝの外何等還るものなき平坦なる大平原なり。

波蘭は昔は大森林

波蘭全部は昔は一大森林なりしが、現今にては僻陬の地を除くの外は悉く開拓せられて美田と化し、稠密なる人口を有す。波蘭を地勢によりて分ち、西方より東南に向つて擴がるカルパチアン山脈地方、南部高原地方、河流によりて分離せらる中部平原地方、高地、沼澤、湖水多き北部地方、及海岸地方の五地方となし得、此等の地方は皆西方より東方に向つて波蘭を横斷す。

カルパチアン山脈はモラヴィアン山脈よりルマニア平原に向つて走り、其中央部の南方にはトウツラ山脈あり。トウツラ山脈は山麓には牧場、森林あれど、絶頂に近づくに従ひ樹木少く露出せる岩石相重り山頂は四時白雪に覆はる。此地方は波蘭の高山地方なり。同地方に在るザボネ村は有名な勝地にして常に遊客を絶えず。

カルパチアン山脈の東部は西ベスキッド、東ベスキッドに分れ、其山麓の森林中に於いて大戦中幾多の激戦行はれた。此高山地方は波蘭に取大なる經濟的價値あり。此地方は有名なクラコフ附近の岩鹽坑及ボリスラフ附近の油田あり。カルパチアン山脈地方の北部には西より東に列する四高原あり。上部シュレジア地方、小波蘭地方、ルビン地方及ポドリア地方これなり。

小波蘭—文化の中心地

小波蘭高原は上部シュレジアの東方に在り。此地方には昔の大學校及貴重なる美術品を有する舊都

波 蘭 共 和 國 新 地 圖

クラコウありて波蘭文化の中心地なり。又到處に舊波蘭貴族の住むたる城廓の廢跡あり。此地は小麦の産地として有名なサンドミアエズ附近を除きては概ね肥沃なる。ヴィストワ河を隔て、小波蘭の東方に横はる高原はルビン高原なり。地味頗る肥沃にして小麥及果實を産す。此地方は往古大森林なりし處にして今猶多量の樺、樺、シナ、ナギ等殘存す。

北部、高原及南部、高原との中間に、西南に流る大河流によりて分離せらる。波蘭中部、平原あり。此中部地方を分ちて大波蘭、マゾビヤ、南マゾビヤ、ポドワシヤ、及ポレシヤ等なり。大波蘭及マゾビヤは舊ポロニア太公望の全部にして波蘭國の搖籃なり。久し波蘭の首領たりしボシェン市は今猶國の首都なり。此地方に於いては長期間に亘り獨逸人の人種優勢を認むるを得。教育及科學上の智識に於いて露領波蘭農民に勝る硬直なる波蘭農民を生じたり。

此地方にては鑛業及工業は發達し居らざるも、農業殊に砂糖太根栽培は大に發達し、住民の主要なる職業となり居れり。又目下行はれつつある工業は農作物よりの製造業即ち製糖醸造業なり。

ワルソフ、ロツ附近

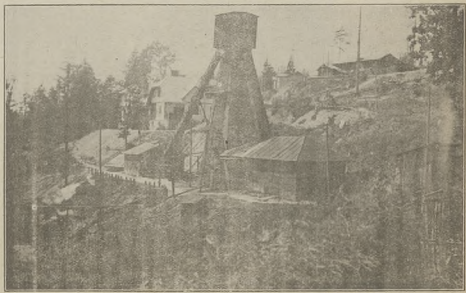
マゾビヤの東部には、昔マゾビヤ侯國の南半たりし大平原あり。此平原地方の地理的特徴はヴィストワ河にして、其河畔にワルソフあり。此地方の北部は稍々地味く砂糖太根の栽培盛なり。南部はもと人口稀薄なる森林地なりしが、十九世紀に至り俄に大工業地となれり。現今にしては波蘭國の最大繁榮地なれり。ロツ市は又一農村なりしが今は一都市と變じ、織物業に従事する多數の町村の中央に在りて同業の中心となり。ロツ、ワルソフ附近の地は東歐洲に於ける最大工業地なり。

ポドワシヤ

ポドワシヤはマゾビヤ平原とリスニアの森林地とを聯絡する地方一帯の名稱にして、現時には波蘭人、白ルセニア人、ウクライナ人の相接觸する地なり。西部はマゾビヤ平原に類似し、東部は沼澤多くリスニアの森林に續く。工業中心地はポレストツク市及ポレストリウエウスキ市は主要なる都會なり。プレス市は西歐文明の東方城壁なり。大戦中獨逸に對する露軍主要防禦線は同市を貫き居たり。又米國の大戦參加後、冬、獨逸とトルキエとの間に重要な條約の結ばれたるは同市に於いてなり。

ポドワシヤの東には沼澤及森林多き廣大なるポレシヤ地方あり。而して此南地方の中間には中

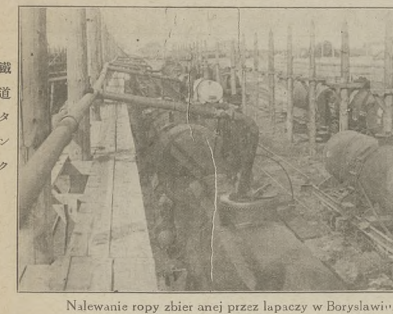
ボリスラウ地方の油坑

!Szyb na Płocęj szcze w Malopolsce. An oil shaft at Boryslav.

歐に殘留する唯一の處女林なるピアロイズ大森林に巨る。多數の軍學者はポレシヤ地方を以て歐洲に於ける最大要害地とす。同地方の沼地は舊露國西部を北方リスニア南方ボルヒニアの二つの分離せる戦地に分つ。現今ポレシヤ地方には鐵道施設しあるも、排水計畫の實現ならず、迄はさしたる發展を見ざるべし。波蘭中部平原の北には上記の平原と平行して西より東に擴がる北方の高原あり。

ダンチツヒ市・波蘭に必要なる地

Nalewanie ropy zbieranej przez łapaczy w Boryslawiu.

はカズビヤ湖西と稱す。タンチツヒに亞ぐはシンポタイにして有名な海水浴地なり。西プロシヤの最大都市はダンチツヒなり。然れども獨逸領たりし時はヴィストワ河の流れを變じたること及スラツシ、其價值を失墜したりき。西プロシヤは目下一部獨逸化せられ居るも猶多數の波蘭住民ありて、其獲得如何は波蘭工業の死活問題なり。西プロシヤの北はマゾビヤにしてワグ地方、ザム地方及ワルソフ地方の一部より成る。昔此地は森林中に住する意味なるリスニア人、プロシヤ人に對する波蘭の境界なりき。此地方は純粹の農業地にして、人口過剰及鐵道無き爲め多大の困難を感じ居れり。又此地方は波蘭に於ける繁殖地にして、プロシヤ、リスニア及ウクライナに移住する者多かりしが、最近に於いては米國に移住する者多かりし。

波蘭リスニア國境は未だ決定せられず

マゾビヤの一部はリスニア國内に入ら込め

り。同所に於ける波蘭リスニア間の境界線は未だ決定せられ居らず。リスニアは露領、プロシヤ、最大都市はダンチツヒなり。然れども獨逸領たりし時はヴィストワ河の流れを變じたること及スラツシ、其價值を失墜したりき。西プロシヤは目下一部獨逸化せられ居るも猶多數の波蘭住民ありて、其獲得如何は波蘭工業の死活問題なり。西プロシヤの北はマゾビヤにしてワグ地方、ザム地方及ワルソフ地方の一部より成る。昔此地は森林中に住する意味なるリスニア人、プロシヤ人に對する波蘭の境界なりき。此地方は純粹の農業地にして、人口過剰及鐵道無き爲め多大の困難を感じ居れり。又此地方は波蘭に於ける繁殖地にして、プロシヤ、リスニア及ウクライナに移住する者多かりしが、最近に於いては米國に移住する者多かりし。

民族		比 率
波 蘭 人	六五	三
ウクライナ人	一六	七
猶 太 人	七	四
獨 逸 人	二	一
白ルセニア人	三	一
不 明	五	四
露 國 人	四	五
リスニア人	八	五
其 他	八	四

波蘭の石油工業

波蘭大藏大臣は、政府の所有或は管理に屬する同共和國の油田が、或歐洲人の手に移らんとしつゝありとの報導を否認して居るが、同大臣は波蘭油田開發の爲め米國の投資を歓迎せんとの意圖である。目下波蘭精油所の有する各種の輸出品油類の在荷は、實に莫大の量に達して居る。其品質は米國産、露國産、ルマニア産の油に劣らない。而して波蘭に於ける原油の採取量が頗る多くなるとは、各種精油の精製を極めて容易ならしめて居る。現在の在荷輸出上に於ける唯一の障害は、輸送力の不足であつて、精油上の最大の故障は或種の薬品、主として硫酸の不足である。故に海外よりの購買者が精油所と契約を結び硫酸を供給し、且精油所よりの輸送に使用する列車或は荷車を提供せざるは、輸出上の最大障害を除去し得ることと同等に低廉なる價格を以て多量の上等油類を得ることが出来る。原油、牛製油、殊に已製油の輸出は、軍隊、鐵道等の國內消費を考慮し、最少量に減じられて居る。

波蘭精油所の製品は左の如きものである。

- (一) ベンジン。
 - (イ) 最低比重のガソリン。(ロ) 飛行器、自動車及發動機用ベンジン。
 - (2) ベンジン(普通のもの)。(ロ) 洗濯用ベンジン。(ハ) 染抜用エッキス。
 - (3) ベンジン(重油)。(イ) 大發動機用ベンジン。(ロ) 塗用ベンジン。
 - (二) 揮發油。
 - (1) 蒸溜ベンジン。全く透明にして高度の發火點に達する迄で精製したるもの。
 - (2) 瓦斯油。ドセルの發動機及トウリンカー發動機用。機械掃除用。
 - (3) 滑剤油。自動車及飛行器用機械油(輕油重油各種)。
 - (4) バルカン油。シリンドラー油(高度の發火點に達したる特別用油)。
 - (5) 混合滑剤油(濃厚なるもの)。
 - (6) 白色透明にして高度の發火點に達したるパラフィン。
 - (7) 蠟燭。
 - (8) 石油(凝固せるもの)。
 - (9) 工業用。
 - (10) 藥用。
 - (11) アスファルト。石油アスファルト、硬柔兩様。
 - (12) アーク燈用炭素。
- 左記は通常の仕拂條件である。
 海外の購買者は契約をなしたる後、取極めたる取引價額に達する金額に對する、契約書に規定した受取期限迄の變更不可能なる信用引取を開始し、取引は波蘭國立銀行ワルソウ本店、及其海外取引銀行を介して、外國の價格を以て行はれる。而して波蘭國立銀行は政府の積荷證明を添へたる相當の送附の提出を受けた後、上記の信用引取に基き、定められた代價を賣渡精油所に仕拂ふのである。又代價は現金或は爲替にて海外取引銀行を通じて、波蘭國立銀行ワルソウ本店に宛て前拂をなしてもよい。
- 波蘭石油局は、石油精製業者と協議の上、毎月の最低價格(市場の狀態及爲替相場に基きたる)を

ポリメラウ油田地方の景

を定めて公表する。而して此價格以下にては輸出すること出来ない。これは波蘭の輸出業者と海外の購入者が商品發送當時の價額を定め得んが爲めになされて居るのである。

精油所は強制國內販賣價格と平均輸出價格との差異に基きて、定めらるる、公定輸出價格以下の價格を以て、其製品を輸出することを禁ぜられて居る。此公定輸出價額は期を定めて公表せられる。已に述べた様に、目下輸送力は甚しく不足して居るから油類の輸出は主として購入者の供給する機關車及タンク車によつて行ひ得るのである。故に車輛を供給することは、貨物の受取を容易且迅速ならしめる。斯くして供給せられた機關車及タンク車に對しては、波蘭官吏の干渉を免除する完全なる保證が得られる。輸出の手續は賣渡者たる精油所によつて定められ、購入者は其手續を遂行するか、或は精油所より必要な輸出書類を受取るにたる上にて仕拂の確證を與へた後、商品を受取ることが出来る。

輸出向油類の相場は、波蘭マルクにて計算せられ、外國に於ける相場によつて變化するが、此變動は、外國に於ける相場によつて仕拂をなす。海外の輸入業者には何等の關係もないのである。マルク相場は期を定めて公表せられて居る。

アルジャー精油所

- 一、波蘭精油業組合……ワルソウ、ビラレスカ街十八番地「ボルナフト」
- 二、國立鐵油精製所……ワルソウ、マルザルコウスカ百十二番地「ボルミン」
- 三、トルセビナ精油所……ワルソウ、ノウオドロズカ四十番地
- 四、ドウス精油所……ワルソウ、ノウオドロズカ四十番地
- 五、ガリスジャ精油所……ワルソウ、ゼロズリムスカA二十一番地
- 六、カルバテ精油所……ワルソウ、マルザルコウスカ百十五番地
- 七、スタウキアルスキ商會精油所……ワルソウ、スロダ二十六番地
- 八、ウスキウス商會精油所……ワルソウ、ドウルガ十八番地
- 九、ガルタンベグ、シレニエ精油所……ワルソウ、ソド四番地
- 十、ワルソウ精油所……ワルソウ、マルザルコウスカ百十八番地
- 十一、シロドウスカ精油所……ワルソウ、ゼロズリムスカA廿一番地
- 十二、エレクトラリナ十一番地

波蘭偉人傳

未知の來客

此の語は波蘭王「ウラジミール、ロケテク」の死後間もなく起つたことである（千三百三十三年）。クラコフ附近の「フラトニツク」に「アレクサス」と云ふ農夫が歳久しく棲んで居た。人々は彼を智者と稱して居た。「アレクサス」は非常に裕福な農夫であつたが、他の農夫同様の質素な暮を爲し、實際に於て一般の農夫の生活状態以上の贅澤を避けて居つた。其の爲めに彼の住宅は、少しも主人の富を現はして居なかつた。

或る秋の夕方であつた。「アレクサス」は鋤を携へて、子息及下僕と共に家路を急いで居た妻は夕餉の支度を終へて門邊に行んで居た。其の時駿馬を曳き乍ら、三十歳許の男が路上に現はれた。彼の服装は裕福な田舎者の服装であつて、狩獵の狩途であることは一目にして知る事が出来た。彼は云つた。もしもし、私は大變疲れて餓しいのですが、暫らく御宅に休ませて下さい。そして何か食はせて下さいませんか、御金を拂ひますから。」

此の時門邊に近い來た「アレクサス」は丁寧に禮をして、何、御金を御拂ひにならなくても宜しい御座います。餓しい方に何も差上げないで門前拂を喰はせるものはありません。併し貴方の御様子では煙い部屋に御休みなつたことも、破茶碗で御食事を爲さつたことも御座しますまい。と云ふやうに、旅人は野人物らしい笑面を見せた。

「いえ、餓しいものは食を選びません、又疲れたものに寢床を選びません」と答へた。そこで「アレクサス」は門を開いて旅人を入れた。旅人は曳いて來た馬を下僕に渡した。下僕は「こんな立派な馬を扱ふのは初めてです」と云ひながら、馬の痛んだ脚を調べて大きな刺を引抜き嬉しそうに大聲を擧げて叫んだ。

「これで、もう大丈夫ですござります、旦那様、脚に少し刺を縫つて置けばすつかり直ります。」と云ふ有難う、之は私の愛馬で一生不具にして置きたんはありませんでした。旅人は注意深くあたりを見廻して椅子にかけた。雖て、食事は準備出来たので、一同は食卓に就いた。旅人は不器用な手付きでパンの一片を切り、少しの鹽を付けてひしや／＼食ひ初めた。お客様、貴方は遠方からお越しになりましたか」と、主人が尋ねるやうに、私はクラコフから來ました。」

（ポトランド、イタリヤ地方の住民）

Typy: Zlakow Koscielny-Lowicz.

Polish types from Lowicz

「貴方は田舎の御方ですか、いいえ。」

旅人は頭を振つた。「アレクサス」は旅人が身の上を語るのを好まぬらしいことを見て取つて、それ以上は何も尋ねなかつた。今度は旅人が尋ねた。此處でどうして御暮しですか、作物の出来は如何ですか。」

「まあ、或時は豊作ですが時によること不作下す、私共は自分始め家族の爲めに、又主の爲めと神父の爲めに、一生懸命で稼がねばなりません。」と、アレクサスは眞面目に答へた。そうです、御老人、併し自身の血を流して外敵を防ぎ、貴方がたを保護して呉れる人々も居りますか。」

「併し私共は度々随分ひどい目に遭ひます。」農家を受けて、憐な農民等が非常に苦しんで居るのに、誰も救つて呉れる者もないことを語つた。旅人は此語に熱心に耳を傾けて、其一言一句も聞き逃さぬようにして居たが、遂にこう尋ねた。「凡の農夫の正當の權利を保護するには、何うすればよいですか、併し貴方がたの爲めに、裁判官が居るではありませんか。」

こんな會話が取換されて居る間に、主婦は娘に山海の珍味ではなく、通常の農夫の食物であつたが、旅人は今迄一度も口にしたことのない大變な馳走を出されたかのように、大層おししうにそれを食した。旅人は猶言葉續けて云つた。貴方がたが、そんなことで苦しんで居られるなら、何故國家の最高裁判官たる王に訴へないのですか。」

王様ですつて、王様は用が多くてとても私共のことまで御考へ下さりません。貴方がたのことも考へて下さるのは王の務です。私共は先の王様ロケテ様はよく知つて居ましたが、今の王様はまだ知りません。先の王様は私共を平等に御取扱ひ下さいましたから、武士も皆王様を愛して居ました、ですから御附きの武士も皆私が扱ひ内亂が起つた時に私共は王様の味方になりました。私共は身命を抛つて王様の爲に盡しました。其時の有様は今でもよく記憶して居ります。」

ロケテ王の王子も貴方がたの忠節はよく記憶して居ります。客はこう云つてから、大體考へ込んで終つた。主人は猶は語り續けた。大體考へ先の王様は私共に取つては丁度父か兄弟かの様でした。王様は私共同様なく質素な御暮をなさ

「私共を一方ならず御憐み下さいました。その爲め神様は王様を再び王位に御就かせなされました。」

旅人は突然立ち上つた。其時、日は己に西に傾いて、あたりは薄暗くなつて居た。

「親切な御夫婦の上に、神様の御恵が加はらんと、神様と新しい王に信頼なさい。王はきつと貴方たを保護しに呉れます。財布を開いて、二三枚の金貨を取出して。アレックスは静に口を開いて、

「お客様、何うかそんな御心配はなされません、誰も親切に金では買いません。」

「昔からの習慣で御金を頂くことは出来ませぬ。私共の家は宿屋で居りますが、終に自分の指から立派な指輪を抜き取つて、アレックスの娘を抱いた。

併し娘は恥しそうに部屋の隅に隠れた。

「旅人は其指輪を早上馬に掛け、別れを告げて家を出た。アレックスは彼を馬に助けて見送つてやつた。

旅人は厚く禮を述べて立ち去つて居ると、家族のものは指輪の立派なことを語り合つて居た。併し「アレックス」は其日の客の容貌や其乗馬の色などを秘して立去つた旅人は何者であるかと、頻りに考へて居つた。

其役馬に乗つた三名の人が「アレックス」の門を叩いて、

「おい、誰か居らぬか」と、さう叫ぶつた。

「おい、誰か居らぬか」と、さう叫ぶつた。

「おい、誰か居らぬか」と、さう叫ぶつた。

「おい、誰か居らぬか」と、さう叫ぶつた。

「おい、誰か居らぬか」と、さう叫ぶつた。

「おい、誰か居らぬか」と、さう叫ぶつた。

「おい、誰か居らぬか」と、さう叫ぶつた。

「おい、誰か居らぬか」と、さう叫ぶつた。

「おい、誰か居らぬか」と、さう叫ぶつた。

「おい、誰か居らぬか」と、さう叫ぶつた。

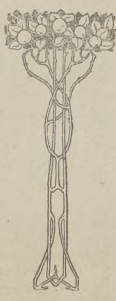
「おい、誰か居らぬか」と、さう叫ぶつた。

「おい、誰か居らぬか」と、さう叫ぶつた。

「おい、誰か居らぬか」と、さう叫ぶつた。

「おい、誰か居らぬか」と、さう叫ぶつた。

「おい、誰か居らぬか」と、さう叫ぶつた。

波蘭史より

沈 勇

千六百九十九年の末、波蘭は土耳其との戦を終へ、講和條約を締結した。此條約の結果土耳其はボドリア地方の、カミニツ城を波蘭に返還する事となつたので、城及兵器、彈藥を公式に受取る爲めに、波蘭からコンツキ將軍が出掛け、其城を明け渡すことを大に口惜しく思つて居たが、コンツキ將軍と共に火藥庫に這入つた時、恐るべきことを企てた。彼は導火線に点火して、

「アレックス」は大層驚き又尋ねた。では何方で御座いますか。あの御方は、カシミール王様だ、御前は王様を御おとしたのだぞ。アレックスは「云ひ捨てて立去つた。」「王様を向つてあんなに無禮な話をせねばよかつたに……」と云つた。そして静に我が家に足向けた。だが神様の御心に添はぬことは決して起らぬであらう。最も有名な波蘭作家の一人たる「ゼー、エル、クラセフスキ」氏の著書中より取つた挿話である。其著書は七十九冊より成り、主として歴史的背景を有し、其内容は實に於いて波蘭史全部を包含して居る。同氏は千八百一二年に生れ、千八百八十九年に死去した。「カシミール」大帝は農夫の王と呼ばれ、最も有名な波蘭王であつた。大帝はピラスト王朝最後の王であつた。

軍旗を護りたる勇敢なる波蘭兵

千八百三十一年波蘭の獨立を計り余儀なく露國と戦端を開いた。最初波蘭軍は連戦連捷、竹の勢で露軍を撃破したが、五月二十六日オストレンコとの戦間に於いて、僅々一萬六千の軍勢を以て六萬の敵と戦ひ、大に力戰奮闘したが、衆寡敵せず遂に敗北した。左にスタルクスキー將軍の報告中の一節を掲げ、同戦役に於ける波蘭兵の勇敢なる行爲を紹介しよう。鎌刀隊の一旗手は重傷を負ひて倒れ昏睡状態に陥りたるを以て、戦友は其手より軍旗を取らんとした。旗手は堅く握りて離さざりし。兎角するうち、味方は大隊に退却し敵は眼前に接近し來りたるを以て、其隊友は余儀なく、戦死せる旗手を抱き起し、軍旗諸共に肩に擔ぎて退去し、斯く此勇敢なる兵士はロムザギ州より來りたるゼロセフ、グレンビンスキ王であつて、敵軍は其勇壯なる行爲を大に賞讃したと云ふことである。(註) 住時波蘭軍中には、長き柄のある大鎌を携へた部隊があつた。鎌刀隊とは其部隊のことである。

本誌は左の料金にて廣告の求めに應ずべく候

全頁	一頁	二頁	三頁	四頁	五頁	六頁	七頁	八頁	九頁	十頁	十一頁	十二頁	十三頁	十四頁	十五頁	十六頁	十七頁	十八頁	十九頁	二十頁
七拾圓	四拾圓	三拾圓	二拾圓	一拾圓	八圓	六圓	四圓	三圓	二圓	一圓	八角	六角	四角	三角	二角	一角	八分	六分	四分	二分

但し第二頁以下は料金の二割高、最終頁は割五高、其他の頁に第二頁指定するものは一割高、一割高に於ては第五頁指定の方には別に御相談いたすべく候。廣告料

本誌定價

郵税共	一部	四拾錢	六ヶ月前金(郵税共)	四圓八拾錢	一年前金(郵税共)	九圓五拾錢
大正十一年一月一日	發行	印刷	行	行	行	行

發行所 東京府下流會館地五十七番地 極東の叫び社